

+

LA VIDA
ESPIRITUAL
BUENOS
AIRES

DUHOVNO
ŽIVLJENJE

MAREC 1981

El Bautismo es el signo de nuestra fe

El renacimiento bautismal nos da el derecho de llamar a Dios "Padre" en el sentido más pleno de la palabra, porque nos hace participar de su Vida de una manera nueva y más abundante, revistiéndonos de Cristo, el Hijo de Dios por excelencia. Por el Bautismo adquirimos una conciencia mucho más profunda de lo que san Juan pone tan de relieve: **Miren cómo nos amó el Padre: quiso que nos llamáramos hijos de Dios**

Vayan, dijo el Señor a sus Apóstoles, y hagan que todos los pueblos sean mis discípulos, bautizándolos en el nombre del Padre y del Hijo y del Espíritu Santo. El que crea y se bautice, se salvará. Así lo entendió y lo practicó la Iglesia desde sus comienzos. Los Apóstoles anunciaban la Buena Noticia de Jesús: los que se arrepentían y creían en El, se hacían bautizar, y de esa manera, quedaban incorporados a la comunidad cristiana. El Bautismo es, entonces, el primer signo de la fe por la que nos unimos a Jesús.

Por lo tanto, el Bautismo no es un rito mágico, sino que supone la confesión de la fe y una sincera conversión. Esa confesión y esa conversión deben ser personales y conscientes en el caso de los adultos. Y en el caso de los niños, el Bautismo no tendría sentido si no estuviera respaldado por la fe de la Iglesia que lo recibe, sobre todo, la de sus propios padres, que les transmiten esa fe, y se comprometen a educarlos cristianamente.

Si somos hijos de Dios, debemos vivir como tales. El Bautismo entraña un compromiso. El compromiso de morir al pecado y vivir para Dios, como una exigencia radical y definitiva. Por eso decimos que el Bautismo nos libra del pecado "original" —el pecado inherente a nuestra condición humana— ya que nos hace "descartar" el pecado y "optar" formalmente por Dios.

.....

Pregovori o učenju

Dokler živi, nikdar se človek ne izuči. (slovenski)
Nihče ni tako močan kot tisti, ki najde učitelja. (francoski)
Neznanje je tema duha in v tej noči ni ne lune ne zvezd. (kitajski)
Kdor se je malo učil, bi rad drugim pamet solil. (slovenski)
Človek velja za modrega, dokler išče modrosti,
kadar misli, da jo je našel, je nor. (arabski)
Kakor stari delajo, tako se mladi uče. (slovenski)
Gospod, daj, da bom rasel: ne po postavi, ampak po razumnosti. (afriški)
Norec se le od skušnje uči, modri pa od skušenih. (slovenski)
Edini, ki se nočejo spremeniti, so veliki modrijani in veliki bedaki. (kitajski)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 48

MAREC 1981

Naloge postnega časa

1. **Spreobrnitev**: Poživiti in poglobiti zavest, da je potrebno stalno spreobračanje. To se mora pokazati v novem, odločnem, iskrenem poskusu, da se nekaj spremeni in obrne na bolje v notranjosti vsakega posameznika v odnosih do sveta, bližnjega in Boga. Osebnostno spreobrnjenje vključuje nalogo nesebično delati za blagor bratov in sester.

2. **Poslušnost božji besedi**: Iskanje, odprtost, zbranost in pripravljenost za božjo besedo. Utelesiti božjo besedo v življenju in jo nato posredovati bratom in sestram. V notranji veseli pokorščini sprejeti in priznati božjo besedo kot merilo življenja v hoji za Kristusom.

3. **Dejanja kot izraz notranjega prepričanja in kot dokaz notranjega spreobrnjenja**: Spokornost (odpoved, žrtev, potrpežljivost), izpolnjevanje poklicnih dolžnosti, molitev, zakramentalno življenje.

4. **Sprava z Bogom in bližnjim**: Urediti preteklost in se odločiti za novo prihodnost. Nov začetek v zakramentu sprave. Sprava z bližnjim je pogoj sprave z Bogom. Ni mogoče živeti v Bogu, ki je ljubezen, če ne živimo v ljubezni z bližnjim in ne rodimo sadov ljubezni. Pred očmi mora biti tudi socialna razsežnost sprave, tj. soodgovornost za bližnjega.

5. **Dobrohotna in dobrodelna ljubezen do bližnjega**: Razodeva naj se v mišljenju, sedbah, govor-

jenju, pomoči, delitvi svojih dobrin z bližnjim (zmožnosti, čas, gmotne dobrine). Ne le simbolična „miloščina“ iz obilja, temveč res velikodušna v vseh oblikah vsem potrebnim. Resnična vera deluje vedno po ljubezni.

6. Priprava na obhajanje velikonočne skrivnosti: V luči vere moramo sprejeti pot skozi trpljenje in smrt v vstajenje in novo življenje z vstalim Kristusom. Pri krstu smo se vcepili v Kristusovo velikonočno skrivnost; združili smo se z njegovo smrtjo in vstajenjem... S Kristusom smo umrli staremu človeku, z njim smo bili pokopani, z njim smo vstali v novo življenje. Tudi evharistija je po svojem bistvu, kot krst, velikonočni zakrament. Je spomin Gospodove smrti in vstajenja in daje nesmrtnost tistim, ki se z njo hranijo. Velikonočno skrivnost, Gospodovo smrt in vstajenje, obhajamo ob nedeljah skozi vse leto. To naj bi bil dan tudi našega vstajenja v novo, bolj bogato krščansko življenje.

VRTNICAM

Lepo pozdravljam. Brez besed.
Da ne raztrgam sončne vezenine
Njegovih gred. Poslušam žarkov
divne simfonije.

Naj vas poljubim na oči,
na lica, v ustnice.
Tako občutil bom, da vonj
Njegovih oblačil ni mimo mene
šel zastonj...

Jože Cukale

ČENSTOHOVSKI GOSPE

Poljska je mnogogorata,
a le ena gora je Jasna,
tam mnogo je lepih žena,
da srca Poljakov so ranjena,
a le ena od meča je vdarjena,
nad vsemi le Ti si Krasna.

Jože Cukale

Dolina Tamar pred severno steno Triglava

SOLZE, KI NA SRCU VISIJO

Odprite oči, o božji ljudje —
ti stihi so vsi razumljivi!
Uboge noči srebrne solzé,
ki nikdo jih brisal ni s težkih vek,
na prečkah ograje visijo.

In kot da je sram je rane srca,
se skrije med sence zahoda.
Z ograje ne more sneti solzá
in v njih je resnice sled belkasta,
dotlej da se zlila bo z zoro.

Odprite oči, o mrki ljudje —
ti stihi so zdaj razumljivi...
Ker takšno je čisto naše srce,
dokler se ne skrije v božje roké,
kjer rane ljubezni zdravíjo.

Vladimir Kos.

Bogat je, kdor daje

Štiri priložnosti za preverjanje v postu, ali smo bogati

Ne, ni pomota v naslovu: Bogat je, kdor daje, in ne: Bogat je, kdor ima. Res je sicer, da ljudje mislijo, govorijo in se obnašajo drugače. Po njihovem je bogat, kdor ima. Čim več ima, tem bogatejši je. Čim več si privošči s tem, kar ima, za tem srečnejšega velja. In kdor hoče ostati bogat, naj nikar ne daje, ali kvečjemu tako, da dobi dvojno nazaj. Sicer bo postal revež. Zato pa velja: Bedak je, kdor daje; bogat je, kdor ima, si privošči in uživa.

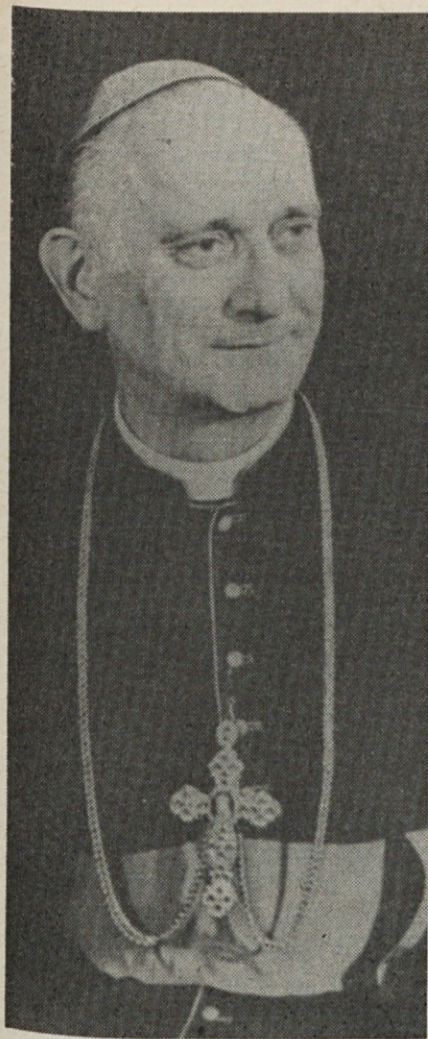
Tako modrovanje ni nič novega, je pa najbrž danes bolj razširjeno, kakor je bilo včasih. Živimo pač v družbi, ko si človek s tem, kar ima, lahko vse več privošči kakor nekdanj. Privošči si lahko svojo hišo, vikend, dobro opremljeno stanovanje, avto ali celo dva, televizor in še celo vrsto drugih aparatov, da o oblekah, potovanjih, praznovanjih, o jedi in pijači sploh ne govorimo. In nekaj rezerve za prihodnost je tudi potrebno, če je le mogoče, v devizah ali celo v čistem zlatu. Blagor mu, kdor ima! Bogat je, kdor ima.

A kaj ima od tega, da je bogat? Kaj od tega, da si lahko veliko (čeprav ne ravno vsega) privošči? Ali je tudi srečen? Tisti, ki niso

bogati, ki si ne morejo veliko (ali skoraj ničesar) privoščiti, navadno tako mislijo. Življenjska izkušnja pa je bila od nekdanj drugačna. Danes ni treba hoditi daleč, da doživimo, da niso srečni vsi bogati. Seveda s tem nikakor ni rečeno, da so vsi reveži srečni. Človek je pač tak, da si želi bogastva in sreče in misli, da si z bogastvom zagotovi tudi srečo. Slabe izkušnje ljudi ne izučijo. Imeti in uživati, pridobivati in ne dajati proč, uživati in se veseliti je in ostane geslo za večino.

Kristjani nismo drugačni, tudi če ponavljamo besede iz pridige na gori: Blagor ubogim! Tudi če vemo za Kristusovo svarilo o nevarnosti bogastva. Tudi če nas tu in tam vznemirja Kristusova beseda: Kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi. Tudi če nam tu in tam pride na misel prilika o bogatinu in Lazarju ali o oskrbniku, ki je moral nenadoma umreti in vse pustiti drugim. Tudi kristjani smo pač ljudje...

Včasih pa se vendarle zgodi, da ljudje začnejo razmišljati o tem, kdo je bogat in srečen, kaj pomeni „imeti“ in kaj „dajati“. Neverni, ki božje besede ne poznajo ali

simpozijih, na tečajih in zborovanjih. Tudi za kristjane velja to človeško izkustvo; a božja beseda njegov smisel globlje osvetli. V luči evangelija dobijo besede „imeti“ in „dajati“ vse drugačen pomen, ne da bi božja beseda hotela človeku zagreniti uživanje tega, kar ima. Opozarja pa, da to nikakor ni vse, niti ne prvo in poglavitno. Večjega pomena je, kaj si, kakor pa, kaj imaš; kaj daješ drugim, kakor pa, kaj uživaš sam. Tudi tisti, ki tega zase ne upoštevajo, slutijo in priznajo izzivalnost teh spoznanj, tudi če niso brali znane knjige judovskega filozofa Fromma Imeti ali biti.

Postni čas nudi priložnost, da preverimo sami pri sebi resničnost besede: Bogat je, kdor daje. Toda resničnost in veljavnost te besede bo preveril in doživel le, kdor bo poskusil z dejanjem in se ne bo izgubljal v teoretičnem razmišljanju in praznem govoričenju in izgovarjanju, ki pomeni le beg pred odločitvijo in dejanjem. Odločitve in dejanja pa so na primer tale:

Dobra beseda nič ne stane, pravijo. In vendar je marsikdo ne zna in ne more dati. Ali ni velik revež, kdor drugemu niti dobre besede ne more dati? In ali ni bogat, kdor da dobro in prijazno besedo vsakomur, ki ga sreča, in z njo ne skopari? Ravno ob tem, da daš drugim dobro, lepo, prijazno, resnično, pametno, tolažilno besedo, bodo ljudje odkrili,

se zanjo ne zanimajo, začnejo o tem razmišljati ob človeškem izkustvu. Zadnja leta povsod po svetu naraščajo taka razmišljanja v knjigah in člankih po revijah in časopisih, na kongresih in

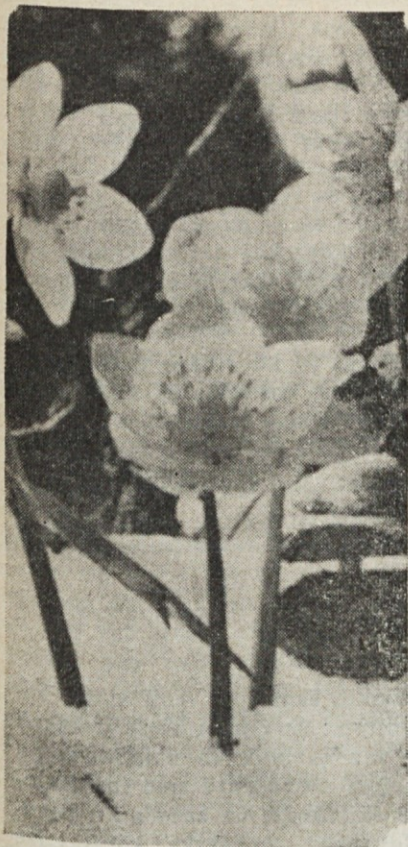
kako bogat si. Še več, odkrili bodo, da si dober, in veseli bodo tvoje dobrote in tvojega bogastva. Še sami bodo postali bogati in dobri in pri tem srečni. Na svetu je tako žalostno — že v družinah, med sosedi in sorodniki, pri delu in v družbi — ker so ljudje tako revni, da si še dobre besede ne morejo dati. Notranje bogat, kot človek in kot kristjan, je, kdor daje dobro besedo iz dobrega srca. Prva priložnost za preverjanje v postnem času, ali smo bogati.

Čas je zlato, pravijo. Cena zlata je zadnje tedne silno poskočila. Kdor si ga more privoščiti, je res bogat. A kaj naj naredi z njim? Še žeje si ne more pogasiti. Najbrž samo računa, da bodo cene še višje in ga bo potem še dražje prodal. Pustimo ob strani trgovce z zlatom in se vprašajmo, kako je s časom. Smo res taki reveži, da za nikogar nimamo časa, ne mož za ženo, ne starši za otroke, ne prijatelji za prijatelja? Kdor sicer ima čas, pa ne ve kaj početi z njim, mu je dolgčas. Revež je zato, ker ga ne zna dati drugim. Kdor pa nima časa za druge, ne zna, noče ali ne zmore dati časa nikomur, s tem odkriva na drug način, kakšen revež je. Čas ga preganja in nad njim gospoduje, ga usužnjuje in tlači, namesto da bi mu nudil možnost, da bi bil srečen sam in bi drugim dal nekaj od tega. Kdor časa ne zapravlja, ampak najde in ima čas za druge in ga drugim tudi privošči in da, je radodaren in

bogat. Druga priložnost za preverjanje v postnem času, ali smo bogati.

Pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal. Lepa misel, saj spodbudi človeka k zaupanju vase in še božjo pomoč mu obljublja. A stavek je lahko tudi sebičen izgovor, češ, meni ni treba, da bi ti pomagal, lahko te prepustim samemu sebi in Bogu. Kako revni so ljudje, ki ne morejo ali nočejo nikomur pomagati! Po-moč pomeni moč: sam imam toliko moči, da drugemu pomagam in mu dam nove moči. Kdor noče in ne more pomagati, pač dokazuje svojo nemoč, pa naj se še tako baha, kaj ima in kaj zmore. Kdor pomaga, je bogat in močan. Kdo še ni doživel, kako veliko lahko pomaga, tudi če nima drugega kakor iskreno pripravljenost, bratsko sočutje, toplo solidarnost in dobro voljo! Kdor to pokaže, že pomaga, in navadno najde pot do še druge pomoči. Pa se odkrije, da je bogat, ker more veliko dati drugemu, ki potrebuje pomoči. Tretja priložnost za preverjanje v postnem času, ali smo bogati.

Vsak zase in Bog za vse, pravijo. Geslo poudarja pomen in dostojanstvo, odgovornost in posebnost vsakega človeka in božjo skrb za vse ljudi. Ali ni tako prav? Lahko pa tudi pomeni: Meni bližnji ni nič mar. Kar imam, je moje in zame. Njegovega ne maram in svojega mu ne dam. Toda koliko je takih, ki imajo pre-

malo svojega, da bi mogli živeti, kaj šele človeško dostojno živeti, ki so lačni, ki jih zebe, ki nimajo zdravil, ki umirajo na cestah! In morda zato nimajo dovolj svojega, ker jim tisti, ki imajo dovolj in trdijo, da njihovega ne marajo, kradejo ali pritrjavajo to, kar bi po naravnih, človeških in božjih pravicah pripadalo tudi njim. Danes na svetu revnejši postajajo vedno revnejši in bogati vedno bogatejši. Lahko je v izobilju zapre-

ti se v svoj svet in ponavljati v svojem bogastvu: Vsak zase in Bog za vse; njihovega ne maram in svojega ne dam. Kaj pa če Bog resno zahteva, da dam od svojega, da delim z bratom, morda ne ravno na polovico, a vendar tako resno, da se bo delitev njemu in meni nekje poznala? V luči božje besede, posebno 25. poglavja pri Mateju in 1. pisma sv. Janeza in pisma sv. Jakoba, je odgovor jasen.

Miloščina, ki je nekdam v krščanskem življenju imela veliko vlogo, je danes prišla na slab glas. In to iz dveh razlogov. Prvič je človeka sram prositi za miloščino. Njegovo osebno dostojanstvo mu to brani, ker se zaveda, da ni nič manj kot drugi in da ima pravico do človeka dostojnega življenja. Drugič pa zato, ker so se včasih — in morda še danes — nekateri z miloščino pred Bogom hoteli odkupiti, in to prav poceni, s prav majhno miloščino ubožcu ali v pušico v cerkvi. In vendar so razmere po svetu še vedno take, da veliko ljudi živi in mora živeti od dobrodelnosti drugih. V deželah v razvoju, v misijonih, v cerkvenih ustanovah, po samostanih in župnijah, ob nesrečah in naravnih katastrofah brez gmotne pomoči drugih ni mogoče shajati. A kakšna revščina se pokaže pri mnogih bogatih, ko gre za to, koliko dajo za druge, za Rdeči križ, za reveže, za lačne otroke, za pomoč deželah v razvoju, za misijone, za Cerkev? Ne-

katerim popolnoma manjká čut za sorazmernost med tem, kar porabijo, ne, kar potrošijo in razmečejo zase, morda celo v škodo svojemu zdravju in ugledu, in med tistim, kar dajo za druge. O kakšni delitvi ni govora. Naravnost smešno je, kaj dajo za druge, in pri tem jih še sram ni, morda zato ne, ker se tega ne zavedajo.

Legenda pripoveduje, da je bilo ljudem, ki so čakali na vstop v nebesa, sporočeno, da bo treba plačati vstopnino. Reveži so bili v zadregi, ali bodo to zmogli. Neka bogatega človeka pa to ni skrbelo. Le tega ni vedel, v kateri

valuti ali morda celo v zlatu bodo pobirali vstopnino. Samozavestno je nastopil, ko je prišel na vrsto. Sv. Peter pa mu je pojasnil, da ga zlato in devize, ki jih ponuja, prav nič ne zanimajo. Edino vrednost da ima, kar je kdaj dal za druge, za reveže, v dober namen. Bogatin se ni mogel spomniti, da bi bil kdaj kaj dal za druge. Ni mogel najti, kar bi bil dal, našel je le, kar je imel...

Bogat je, kdor daje. Četrta priložnost za preverjanje v postnem času, ali smo bogati.

Alojzij Šuštar

Intervju z nadškofom Šuštarjem

„Družina“ je v svoji letošnji 2. številki objavila intervju z nadškofom Šuštarjem. Ker je zanimiv tudi za naše bralce, ga v glavnem ponatiskujemo.

Gospod nadškof, v letu 1980 je Cerkev na Slovenskem doživela precej sprememb. Na ljubljanskem nadškofijskem in metropolitanskem sedežu ste zamenjali pokojnega nadškofa Pogačnika, Maribor je dobil novega škofa. Kako bodo po Vašem mišljenju te spremembe vplivale na sodelovanje vseh slovenskih škofij ter na stike s sosednjimi škofijami?

Spremembe v sodelovanju slo-

venskih škofij in večji stik s sosednjimi škofijami so se pokazali že lansko leto. Že nekaj dni po mojem posvečenju smo imeli slovenski škofje ob zasedanju jugoslovanske škofovske konference sredi aprila v Zagrebu svoje posebno srečanje. Ta so se potem redno nadaljevala, razen poletja, v Mariboru, Kopru ali Ljubljani. Naši pogovori so bili odkriti, stvarni, prijateljski in konstruktivni. Tako sem postajal glede sodelovanja vedno večji optimist. Nekatere stvari smo mogli tudi že uresničiti, za prihodnost pa imamo še veliko načrtov. Trdno sem prepričan, da bo tudi novi mari-

borski škof zelo odprt in pripravljen za sodelovanje. To so pokazali že prvi osebni stiki, srečanja in pogovori z njim. Seveda pa sodelovanje ni odvisno samo od nas škofov. Bog daj, da bi tudi med duhovniki, redovniki in laiki bilo vedno več medsebojnega razumevanja in pripravljenosti za sodelovanje.

V letu 1981 boste obiskali naše izseljence v ZDA in Kanadi, pletiti pa bomo skupno romali na evharistični kongres v Lurd. Ali nam lahko kaj poveste o Vaših načrtih za okrepitev narodnih in verskih vezi s Slovenci po svetu?

Zaradi dogodkov v naši Cerkvi na Slovenskem je bilo v preteklem letu več odmevov od naših rojakov po svetu kot morda prejšnja leta, tako pismeno kakor osebno. Od več strani sem dobil tudi vabila, naj naše rojake osebno obiščem. Rad bi ustregel tej želji, ker taka osebna srečanja, pogovori in izmenjava izkušenj zelo poživijo versko in narodno zavest in utrdijo medsebojno prijateljstvo. Naše zdomce in izseljence po Evropi pogosto obiskuje škof dr. Stanislav Lenič, ki je odgovoren za slovensko dušno pastirstvo med zdomci in izseljenci. Navdušena poročila pričajo, kako so rojaki vedno veseli njegovih obiskov in koliko jim pomenijo. Tudi sam sem se že tu in tam srečal z našimi ljudmi. Letos nameravam iti ob koncu februarja v Pariz za blagoslovitev novega slovenskega doma, morda pozneje

tudi na srečanje slovenskih dušnih pastirjev v Nemčijo v drugi polovici marca. Proti koncu junija se bom udeležil katoliškega shoda v Gradcu, kamor me je k sodelovanju povabil graški škof.

Svetovnega evharističnega kongresa v Lurdu se bo udeležilo tudi precej naših rojakov od drugod in iz domovine. To bo lepa priložnost za medsebojne stike, kakor so to sploh vedno romanja v Lurd, ki združujejo Slovence iz raznih dežel.

Največji načrt pa je tritedensko potovanje k našim rojakom v Združene države in Kanado v drugi polovici avgusta. Prvo nedeljo v septembru bo v Marquettu Baragov dan, ki se ga bom udeležil. Za druge obiske in srečanja je že pripravljen podroben program. Vabila, da bi letos obiskal tudi naše rojake v Argentini in še kje drugod, mi za sedaj ni bilo mogoče sprejeti, upam pa, da kdaj pozneje. Pač pa so pismeni stiki skoraž z vsemi našimi duhovniki, tudi misijonarji in misijonarkami, postali živahnejši, po njih in po raznih verskih listih pa seveda tudi z drugimi slovenskimi rojaki. Menim, da se moramo v matični domovini še bolj zanimati in še več storiti za naše rojake po svetu. Ker sem sam 35 let živel v tujini, vem iz lastne izkušnje, kaj to pomeni.

Lansko leto ste zastopali jugoslovansko škofovsko konferenco na sinodi v Rimu. Razpravljali ste o problemih sodobne družine. Kako nameravate priporočila sinode uresničiti v Cerkvi na Slovenskem?

Cerkev na Slovenskem ima svoje mesto v vesoljni Cerkvi in mora zato spremljati življenje in delovanje svetovne Cerkve in se ga udeleževati. Zato je treba tudi njen življenjski utrip, njeno iskanje in nenehno prizadevanje za prenovo usklajevati z vesoljno Cerkvijo. Pri tem seveda ne smemo prezreti svojih posebnih potreb in razmer, vprašanj in nalog.

Škofovska sinoda lansko jesen o poslanstvu krščanske družine v sodobnem svetu naj bi Cerkvi na Slovenskem dala predvsem novih pobud za pastoralno delo z zakonci in družinami pod geslom: Sinoda je končana, delo doma se začneja. Ko bo izšla papeževa okrožnica, za katero je sinoda dala svoje predloge, bomo imeli v rokah tudi bogat dokument, čeprav seveda ne smemo pričakovati ne vem kakšnih novih reči in rešitev. Glavni sad sinode naj bi bila večja zavzetost za pastoralno delo za družine in z družinami, večje sodelovanje duhovnikov z zakonci in družinami ter poglobljen in razumljiv teološki in pastoralni pogovor o vseh vprašanjih, ki zadevajo zakon in družino.

Brez tvornega sodelovanja laikov si ne moremo zamisliti resnične preнове naše krajevne Cerkve. Kaj bi še mogli storiti, da bi pritegnili v soodgovornost za usodo Cerkve na Slovenskem kar največ laikov?

Da bi pritegnili čim več laikov v soodgovornost za usodo Cerkve na Slovenskem, je treba najprej spreminjati javno mnenje med laiki, da bi se čim bolj živo zavedali: Cerkev in njena usoda — to je naša skupna zadeva in tudi moja osebna stvar. Hkrati je treba spreminjati — to je najbrž tu in tam res še potrebno — tudi razpoloženje pri duhovnikih, da bi laike sprejeli kot zrele, odrasle in enakopravne ude Cerkve in jim pomagali pri njihovem delu. Da-

lje je treba najti področja, kjer bi laiki mogli uveljaviti svojo odgovornost. Končno se je treba zavzemati za to, da bi nihče, kdor sodeluje v Cerkvi, zaradi tega ne doživljal kakšnega nasprotovanja in zapostavljanja v naši družbi. K enakopravnosti vernih in nevernih spada tudi možnost sodelovanja vernih v Cerkvi, ne da bi se zaradi tega morali česar koli bati.

Na katera vprašanja v medsebojnih odnosih med Cerkvijo in civilno družbo boste v prihodnje najbolj usmerjali svojo pozornost?

Na tista, ki bodo pereča in se bodo zaradi dogajanja in razvoja ravno vrivala v ospredje. Nekatera so že stara in bodo tudi vnaprej ostala predmet medsebojnih pogovorov, kot je to na primer

mirno in enakopravno sožitje vernih in nevernih na istem geografskem in narodnem življenjskem prostoru, ob isti zgodovinski preteklosti in ob skupnih nalogah za prihodnost. Drugo tako vprašanje je vprašanje vzgoje, življenja po vesti in uveljavljanja verskega prepričanja, kakor to zagotavlja naša ustava. Tretje vprašanje je možnost lojalnega in pozitivnega sodelovanja vseh občanov pri reševanju najrazličnejših človeških, socialnih, kulturnih in gospodarskih vprašanj. Dalje si bom prizadeval za to, da bi se vsi čim bolj osvobodili vsega, kar nas iz preteklosti in zaradi preteklosti bremeni, in da bi se čim bolj obrnili v prihodnost in skupno gradili lepšo in boljšo družbo.

Mislim, da mi ni treba posebej omenjati, da se bom vedno z vsemi močmi zavzemal za človeka, njegovo dostojanstvo, njegove pravice in uveljavljanje vesti in odgovornosti v zasebnem in družbenem življenju. Že v svojem prvem intervjuju sem poudaril, da je zame edino merilo božja volja, to je služba človeku in Bogu v duhu evangelija in drugega vatikanskega cerkvenega zbora. Zavedam pa se, da tudi božja volja ni kakšna statična formula, ampak dinamična naloga, ki zahteva nenehnega iskanja, iskrene zavzetosti, budne odprtosti in resnega in poštenega dela, pa tudi precejšnjo mero notranje ravnodušnosti, zdrave samokritike, živ-

ljenjskega humorja in tudi nekaj treznega relativiranja vsega človeškega. Saj nihče ne ve in ne zmore vsega sam.

Kristjani smo v naši družbi nekam plahi, zadržani, le malokdo si upa svoje krščanstvo pokazati v javnosti. Kaj je mogoče storiti za večji čut odgovornosti in prebuditev slovenskih kristjanov?

Če je res to, kar pravite — in moram priznati, da sem imel večkrat v opazovanju in pogovoru tudi sam tak vtis, — potem je to znamenje, da nekaj ni v redu. Ali so ostanki težke preteklosti, ali slabe osebne izkušnje, ali neko nezaupanje ali še kaj drugega vzrok takemu razpoloženju, je težko reči. Mislím pa, da bi na podlagi tega, kar kristjanom daje in zagotavlja naša državna in republiška ustava, tega ne smelo biti. Seveda je znano, da teoretični in logični dokazi ne zaležejo veliko, če je izkustveno prepričanje drugačno. Zato bi si morali vsi prizadevati, da bi izkustveno razpoloženje postalo drugačno.

Ko govorite o „prebuditvi slovenskih kristjanov“, seveda nikakor ne more iti za kakšno politično in družbeno akcijo, še manj za kakršno koli obliko klerikalizma, temveč za tisto temeljno krščansko zavest, ki daje vernemu človeku notranjo mirnost, trdno zaupanje in življenjsko moč, da vedno in povsod živi in dela kot kristjan, ki je zvest Bogu in Cerkvi, svojemu svobodnemu prepričanju in se mu zato ni treba nik-

jer skrivati, uganjati hinavščine, živeti dvojnega življenja ali trpeti pod razklanostjo svojega osebnega prepričanja in družbene nujnosti. Nimam pa nobenih receptov, kako bi preplah mogli odpraviti. Najbrž so to tudi tako osebna vprašanja, da jih mora vsakdo reševati najprej pri sebi in v svoji vesti.

Kaj pa duhovna prenova v Cerkvi na Slovenskem?

To je nenehna naloga, ki se je je treba nenehno zavedati, se je vedno znova oprijemati, jo pametno in vztrajno spolnjevati in spet znova začenjati. A zdi se mi, da je pri tem treba paziti predvsem na dve stvari. Najprej ni prav prenovo zahtevati samo od drugih, samo drugim očitati, da zanjo nimajo smisla in da zanjo nič ne storijo, ampak da s prenovo vsakdo začne pri sebi in se tudi pri sebi zaveda, da mu je nenehno potrebna.

Druga stvar pa je, da so pri prenovi majhni koraki in še tako skromna dejanja več vredna kot največji programi in najbolj zahtevni načrti. Da se razumemo: Programi in načrti so potrebni. A v življenju se poznajo šele osebne odločitve, osebno spreobrnjenje in njegovo uresničenje.

Tu pa za našo Cerkev res nisem tak pesimist. Veliko se dogaja in smem reči, da se Cerkev na Slovenskem resnično prenavlja. V marsičem se je že prenovila in izgledi za prihodnost so ugodni. Zato sem tudi mnenja, da nam ni

treba stalno tožiti nad našo ubogo slovensko Cerkvijo, ki ni najbrž ne dosti slabša ne dosti boljša kot drugod po svetu, vključno s Poljsko. Bodimo veseli svoje krajevne Cerkve, imejmo jo radi, zavedajmo se, da smo ta Cerkev mi vsi in da je od nas samih, od vsakega od nas, odvisno, kakšna je

in bo naša Cerkev. Da imam sam kot škof še posebno odgovornost, se dobro zavedam in jo z zaupanjem v božjo pomoč tudi sprejemam, vse pa vabim in prosim: Molite in pomagajte, da bo duhovna prenova Cerkve na Slovenskem šla naprej, v globino širino in zgodovino.

Prihodnost slovenske Cerkve

V preteklosti — luč in senca

Slovenska Cerkev gleda naprej in hoče danes in jutri v svobodi in enakopravnosti izpolniti zgodovinsko nalogo in poslanstvo, ki ga ima od Boga. Glede presojanja zgodovine Cerkve upravičeno pričakuje, da bo ocenjevanje zgodovine nepristransko, pravično in celostno, in je trdno prepričana, da bo do tega prej ali slej prišlo.

Cerkev nima nobenega strahu pred nepristransko zgodovinsko resnico, če je to le res cela in vsa resnica in samo resnica. Slovenski kristjani mirno gledamo v oči preteklosti in vsem dogodkom v zavesti, da je bilo marsikaj v cerkveni zgodovini slovenskega naroda, kar je bilo napačno in slabo, kar je škodovalo Cerkvi in narodu, za kar bi želeli, da bi se nikdar ne bilo tako zgodilo, in kar iskreno obžalujemo.

A na drugi strani vemo in javno izpovedujemo, da je bilo v cerkveni zgodovini slovenskega

naroda še veliko več dobrega in lepega, pravilnega in koristnega, zdravega in bogatega, za kar smo hvaležni Bogu in našim prednikom in na kar smo ponosni. Povsod, kjer so ljudje, se dogajajo dobre in slabe stvari, je luč in senca, resnica in zmota, pravica in krivica, ljubezen in sovraštvo.

Cerkev na Slovenskem se je iz veselih in žalostnih izkušenj preteklosti, iz nauka drugega vatičanskega cerkvenega zbora, iz nenehnega iskanja in prizadevanja toliko naučila, da se ne bo vračala v napake preteklosti, ampak z zaupanjem in vedrim pogledom hodi na poti v prihodnost.

Gotovost verujočih

Tudi slovenska Cerkev se za prihodnost ne more kratko malo sklicevati na Kristusove besede in na božjo obljubo: „Peklenška vrata je ne bodo premagala,“ in „Jaz sem z vami vse dni do konca sveta,“ ampak mora tudi sama

prevzeti skrb in odgovornost za svoj obstoj v 21. stoletju in naprej.

Ko Cerkev doživlja minljivost človeških prvin in oblik na tem svetu, se odpira novi prihodnosti. Ko jo ljudje obsojajo na smrt, veruje v novo življenje. Ko na sebi nosi znamenja umiranja, doživlja neumrljivost, ki presega meje zgodovine. Kdor v Cerkvi in s Cerkvijo veruje v radikalno in absolutno prihodnost, temu nobeno preganjanje, nobeno nasilje in nobena zemeljska moč ne more do živega.

Kjer se v Cerkev vrine triumfalizem, uveljavljanje moči in zemeljskega sijaja družbenih posebnih pravic in oblastnosti ali kjer se Cerkev ponaša s svojo organizacijo, strukturami, zunanjimi prireditvami, bogastvom in močjo, tam je velika nevarnost, da pozabi na hojo za Kristusom po poti križa in na temeljni zakon svojega življenja in delovanja.

Skupno iskanje in prizadevanje, kako bi čim boljše presadili evangelij in nauk Cerkve v naš slovenski prostor in v našo sodobno družbo, takšno, kakršna je in bo, je in bo vedno ena nujnih in velikih nalog. Veseli smemo biti, da se večina odgovornih tega zaveda, in upajmo, da se jim bo vedno bolj posrečilo to nalogo tudi spolnjevati.

Če je bila v preteklosti katoliška Cerkev tesno povezana z usodo, socialnim, kulturnim, narodnim in političnim življenjem Slo-

vencev in močno posegla na vsa ta področja, je to treba razlagati z zgodovinskimi razmerami. Priznati je treba, da v zgodovinskem razvoju niso vsi v Cerkvi pravočasno spoznali znamenj časa in spremenjenih razmer. Toliko bolj pa danes vsi odgovorni zastopniki Cerkve in resnični kristjani hočemo spoznati in upoštevati znamenja časa, spremenjene razmere in bistveno poslanstvo Cerkve, pa tudi božjo voljo, ki je za nas edina odločilna. Čim bolj jasno in enotno in z obeh strani sprejeto bodo razčiščeni pojmi klerikalizma in sektaštva, vmešavanja v politiko in spoštovanja človekovih pravic, urejenih odnosov Cerkve do družbe in narobe, tem manj bo nesporazumov.

Zanesljivo usmerjanje

Zdi se, da je danes ena največjih nevarnosti нравna otopelost, izguba čuta za vrednote in poštenost, нравno razkrajanje in odklanjanje нравnega reda, izumiranje zavesti odgovornosti in dolžnosti. V takem položaju je in bo naloga Cerkve biti vest človeštva. V luči božje resnice in božjih zapovedi lahko Cerkev jasno in odločno opozarja na tiste temeljne vrednote, brez katerih ni človeka vrednega življenja in urejenega ter mirnega sožitja.

Brez vsakega občutka manjvrednosti se Cerkev in kristjani zavedamo, da imamo po božjem razodetju, po razlagi cerkvenega

učiteljstva in skoraj po dvatisočletni zgodovinski izkušnji tako bogate duhovne zaklade o človeku, tako temeljne npravne smernice in tako učinkovite nagibe za smiselno in človeka dostojno življenje, da se bodo ljudje vedno znova vračali k Cerkvi. Vedno večja pozornost, ki jo danes doživlja svetovna Cerkev s svojim naukom in oznanjevanjem, vloga Cerkve v mednarodnem, kulturnem in družbenem življenju domala povsod po svetu, kjer je možna svobodna izmenjava mnenj in svobodna beseda, nas utrjuje v prepričanju, da tudi na Slovens-

kem Cerkev ne bo izgubila svojega pomena.

Ne bo se več vmešavala v stare čase politike, oblasti... Nikdar pa se ne bo odpovedala svojemu od Kristusa naloženemu poslanstvu — oznanjevanju evangelija.

Poštenost, spoštovanje vsakega človeka, svoboda, odgovornost, resnica, pravica in ljubezen so temeljne vrednote, ki pomenijo za človeka pravice in dolžnosti hkrati... Mesto Cerkve bo vedno na strani tistih, ki trpijo krivico in zatiranje, ki so prikrajšani v svoji svobodi in svojih pravicah.

Nadškof dr. Al. Šuštar

Tiskovna konferenca metropolita s tujimi časnikarji

Okrog 50 tujih časnikarjev, v glavnem akreditiranih v Beogradu, je 5. decembra 1980 obiskalo nadškofa Šuštarja, kartuzijanski samostan Pleterje in salezijansko srednjo versko šolo v Želimljem. Časnikarji so si v dvodnevnem obisku želeli ogledati nekatere verske ustanove na slovenskih tleh ter vsaj bežno vpogledati v dogajanje Cerkve in v življenje vernih ljudi in njihovo razmerje do „socialistične samoupravne družbe“.

Na škofiji so se pogovarjali z nadškofom Šuštarjem, škofom Leničem, profesorjema Perkom in Stresom, urednikom Družine Klemenčičem in kanonikom Lešnikom.

Časnikarji so nadškofu in sogo-vornikom stavili vrsto vprašanj: o odnosu Cerkve do „socialistične“ družbe, kaj je s slovenskim katoliškim „klerikalizmom“, ali ima Cerkve v Sloveniji dovolj svobode v uresničevanju svojega poslanstva, koliko cerkva je po vojni zgrajenih, koliko jih je še načrtovanih, vprašanje škofa Rožmana, vprašanje „Družinine“ priloge kot odgovor na Ru-sov učbenik družbenomoralne vzgoje.

Za naše bralce ponatiskujemo poročila listov Die Welt in Frankfurter Allgemeine Zeitung.

Skrajšano poročilo o tem pogovoru po časopisu Die Welt (Hamburg, 8. dec. 80) je tole:

„Cerkvi ne gre za oblast, marveč za služenje in obrambo človekovih pravic, je odgovoril nadškof na očitke nekaterih jugoslovanskih partijskih funkcionarjev, češ da naj bi se v Sloveniji porajal „novi klerikalizem“. To je „bajka“, je rekel.

„Pri nas je položaj katoliške Cerkve veliko boljši kot v preteklosti in boljši kot v drugih državah,“ je menil nadškof in imel pred očmi nekatere jugoslovanske sosedje. Cerkev je pri imenovanju duhovnikov in škofov ter pri svojih stikih z Vatikanom svobodna. Verski listi in knjige lahko izhajajo v neomejeni nakladi. S komunističnimi oblastmi vodi Cerkev odprt pogovor.

Zatem je povsem nedvoumno povedal, da so pomembna vprašanja še nerešena. Tu je težava s šolo, kjer so otroci izpostavljeni borbeni ateistični propagandi. Ustavno zagotovljena enakopravnost kristjanov v družbi, pri študiju in v poklicu ni še nikakor uresničena. Zveza komunistov, stranka na oblasti, sama sebe naziva za „avantgardo“ in „vodilno silo“, izpoveduje pa brezbožni svetovni nazor. Že iz tega sledi, da kristjani v tej družbi niso enakopravni.

„Kako naj v tej deželi vzgajamo družine?“ je vpraševal nadškof in zahteval, da naj ne bo na ljudi, ki ho-dijo v cerkev, nikakršnega pritiska.

Tudi po šolah in množičnih občilih mora biti o Cerkvi in veri „nepristransko obveščanje“ — ne pa, kot doslej, krivo obveščanje. Cerkev terja, da se v ustavi zagotovljena svoboda vere popolnoma uresniči.

Samozavestno je nadškof povedal, da hoče biti Cerkev nasproti komunistični državi enakopraven partner. V političnem vodstvu slovenske republike so sicer ljudje, ki so katoliško krščeni, ni pa niti enega, ki bi katoliško vero tudi prakticiral, je menil nadškof. S tem je jasno povedal, da je v Jugoslaviji vernemu kristjanu pot do političnih mest zaprta.

Komunistične oblasti so bile postavile prav pred vhom v ljubljansko stolnico spomenik, na katerem stoji, da je ljubljanski škof Rožman

poklical med vojno italijansko fašistično policijo, da bi s silo razgnala žene političnih zapornikov, ki so demonstrirale pred škofijo. Rožmanov nekdanji tajnik, pomožni škof Lenič, je rekel: „Škof Rožman je bil slovenski domoljub.“ V težkem času italijanske in nemške okupacije Slovenije je imel le en cilj: pomagati ljudem in reševati ljudi, tudi zaprte komuniste. Seveda pa je bil kot katoličan proti komunizmu. Škof Lenič je menil, da je popolnoma napačno, če komunisti škofa Rožmana označujejo za izdajalca slovenskega naroda. Tudi napis na spomeniku ni pravičen: škof ni poklical policijo, marveč je sprejel odposlanstvo žena na prijateljski pogovor.

Die Welt, Hamburg, 8. dec. 80

Frankfurter Allgemeine Zeitung,
Frankfurt (9. dec. 80) pa piše:

LJUBLJANSKI NADŠKOF POZIVA DRŽAVO K POGOVARJANJU

Zelo verjetno bo prihodnje leto papež Janez Pavel II. obiskal tudi Jugoslavijo. Zdi se, da je jugoslovanska škofovska konferenca že naredila za to potrebne korake.

Šele pred devetimi meseci imenovani ljubljanski nadškof in metropolit slovenske Cerkve šuštar je pred tujimi časnikarji v kapiteljski dvorani ne le omenjal možnost te papeževe poti, marveč je pri tej priložnosti tudi ponovil nekaj bistvenih zahtev Cerkve.

Odnosi med državo in Cerkvijo v Jugoslaviji in posebej v Sloveniji so se sicer od protokola 1966 dobro raz-

vijali, dokaz za to je tudi ta sprejem časnikarjev, ki je bil pripravljen v sodelovanju med Cerkvijo in državno informacijsko službo. Zato je pa toliko bolj važno, da pridejo tudi nerešena vprašanja na dan. Cerkve jih noče skrivati in jih hoče obravnavati v odkritem, enakopravnem pogovoru.

Predvsem naj bi, tako nadškof šuštar, starši, ki hočejo svoje otroke vzgajati v krščanski veri, imeli za to v okviru šole ali drugih vzgojnih ustanov polne možnosti.

Drugič naj bi verni kristjani v javnem življenju uživali polno enakopravnost, posebno kar zadeva izvrševanje poklica in kvalifikacije za razne funkcije.

Verniki naj bi ne bili v javnem življenju izpostavljeni nobenemu pritisku, naj ima ta kakršno koli obliko.

Cerkev naj bi dobila možnost celostnega obveščanja, morala bi imeti možnost javnega spoprijemanja z izkrivljenimi sporočili o bistvu in dejavnosti Cerkve in morala bi vztrajati pri nepristranosti do Cerkve.

Gradbena dovoljenja in druga vprašanja v zvezi s cerkvenimi stavbami in bogočastnimi prostori naj bi se reševala brez trenj.

V okviru skrbi za ljudi, tako nadškof šuštar, obstajajo skupne vrednote in področja delovanja, kjer bi Cerkve in država lahko enakopravno sodelovali. Država stori veliko za socialno zagotovljenost, Cerkve bi pa pozdravila več možnosti za karitativno delovanje.

Nadaljnja težava je, da morajo tisti, ki so dokončali katoliško gim-

nazijo, kjer ta pač je, delati posebne izpite, če bi radi študirali kaj drugega kot bogoslovje.

V odnosih med državo in Cerkvijo, je menil nadškof šuštar, je pogosto tako, da „zgoraj“, to je, pri stikih na višji ravni, sije le sonce, medtem ko je „spodaj“, v vsakdanjem življenju, še marsikaj zamegleno.

Nadškof je priznal, da število bogoslovcev upada tudi v Sloveniji in utegne pomanjkanje duhovnikov postati kmalu očitno. Pred desetimi leti je bilo v Ljubljani 132 bogoslovcev, sedaj jih je le 42.

Nadškof šuštar je naredil s svojim gotovim in spretnim nastopom vtis, da si je, tako znotraj svoje Cerkve, kot nasproti državi, pridobil v kratkem času velik ugled.

Na veliko žalost državnih mest so imenovali v Mariboru za novega škofa Franca Krambergerja, ki soglaša s smerjo šuštarja in Vatikana. Pomožnemu škofu Grmiču oponašajo, da se je čez mero in predvsem brez slehernega poskusa ločitve med bogoslovnim mnenjem in škofovsko dejavnostjo postavil za sodelovanje z režimom in sicer pod pogoji le-tega. Ker je skušal v tem smislu vplivati tudi na duhovnike, je to vodilo do neprijetnih odnosov. Državni funkcionarji, predvsem predsednik ljudske fronte Ribičič, ki je še iz preteklosti obremenjen, so se o zamenjavi v Mariboru zasebno neugodno izrazili. Ribičič naj bi tudi izjavil, da Cerkve v Jugoslaviji dostopa do televizije in radija ne bo dobila.

Še vedno prisotna obremenitev iz nesrečnega vojnega časa je prišla do

izraza pri odgovoru na vprašanje, zakaj je na spomeniku, postavljenem v rav pred nadškofijsko palačo, zapis o protiljudski vlogi tedanjega ljubljanskega škofa Rožmana. Pomožni škof Lenič, takratni tajnik škofa Rožmana in zaradi tega kasneje več let v zaporu, je navzočim časnikarjem z vso odkritostjo pojasnil, da izraža ta spomenik neresnico. Šlo je za žene politično preganjanih, ki so takrat demonstrirale pred glavnim stanom italijanskih zasedbenih čet, pa jih je policija potisnila v smeri proti nadškofijski palači. Zatem so hotele prositi škofa, da bi se zavzel za njihove može in sinove. Lenič jih je peljal

osebno k Rožmanu. Ta jih je prijeljsko in razumevajoče sprejel.

Škof Rožman, ki ga predstavljajo komunisti kot sovražnika ljudstva, je bil dober človek in dober domoljub, a moral je delovati v izredno težkih razmerah. Nasproti komunizmu je moral zastopati držo, ki jo je naročal Vatikan.

Cerkev in Lenič sta vedno znova zahtevala, da naj sramotilni spomenik odstranijo in tudi sicer vlogo Cerkve v vojnem času nepristransko predstavijo. Glede spomenika je bilo že tudi nekaj medlih obljub, žal pa še ni njih izpolnitve.

Škofovsko posvečenje dr. Franca Krambergerja

V nedeljo 21. decembra je bil posvečen novi mariborski nadškof dr. Franc Kramberger. Pri obredu škofovskega posvečenja je bilo blizu 3000 vernikov, nad 300 duhovnikov ter 9 nadškofov in škofov. Škofovsko posvečenje je podelil novemu škofu apostolski pronuncij v Beogradu nadškof Michele Cecchini ob asistenci ljubljanskega nadškofa Šuštarja in graškega škofa dr. Johanna Webera. Mariborska stolnica je bila za to priložnost premajhna in je bila že dobro uro prej polna do zadnjega kotička.

Somaševalo je 9 škofov in 196

duhovnikov. Med drugimi so bili prisotni beograjski nadškof Turk, koprski škof Jenko, ljubljanski pomožni škof Lenič ter zagrebška pomožna škofa Škvorec in Kokša. Obreda se je udeležilo tudi zastopstvo režima. V prvi vrsti so bili najožji sorodniki novega škofa: mati, sestra in brat z družinami. 70 članski zbor je izvajal Sattnerjevo „Serafsko mašo“.

Uvodno besedo v obrede je povedal metropolit Šuštar. Poudaril je simboličen pomen dejstva, da je toliko ljudi prišlo pozdravit svojega novega škofa. Obred je v slovenščini vodil pronuncij Cec-

chini. Kelih, s katerim so maševali, je bil dar papeža Janeza Pavla II., naprsni križ pa je novemu škofu podaril pronuncij. Obredi so trajali 2 uri.

Ob koncu maše so se zvrstili pozdravi in čestitke novemu škofu. V imenu stolnega kapitlja in najožjih škofovih sodelavcev je prvi spregovoril stolni prošt in generalni vikar dr. Jože Smej, za njim v imenu duhovnikov nadžupnik v Slovenskih konjicah Ivan Pajk, pred zadnjim blagoslovom pa je spregovoril novi škof: med drugim je omenil nekdanjega mariborskega škofa Slomška, svojega prednika Držečnika, obljubil papežu, da bo pod njegovim vod-

stvom gradil Cerkev, da bo ostal v edinosti s Cerkvijo skupaj z vsemi škofi in papežu vdan v resnici in ljubezni.

Po končani slovesnosti je bilo za glavne goste še srečanje v škofijskem domu. Nadškof Šuštar je ob sklepu svojega govora dejal: „Kaplja grenkobe je, ki jo pri tej slovesnosti občutimo, da dosedanjega kapitularnega vikarja škofa dr. Vekoslava Grmicha ni med nami. Kakor ga človeško skušamo in moremo razumeti, tako tudi trdno upamo, da bo mogoče najti tako rešitev in tak nov začetek, da bo to v blagoslov in blagor vsem prizadetim.“

Prvi intervju z novim mariborskim škofom

Med slovenskimi, jugoslovanskimi in še drugimi škofi v soseščini ste najmlajši; kako se počutite v tej vlogi?

Težko je to povedati z nekaj besedami. Na eni strani je osebnostna neizkušnost in človeška nesposobnost, na drugi strani pa svetost in odgovornost službe. Počutim se res kot najmlajši škof, kakor vsak začetnik v novi službi. Nimam še izkušenj, prav tako tudi ne vseh sposobnosti in lastnosti, ki jih vsi pričakujejo od škofa. Toda izkušnje drugih slo-

venskih škofov me bogatijo in njihovo delo me uči. Marsikdo mi je rekel, da sem s posvečenjem sicer postal škof, a za škofa se bom izučil med verniki in duhovniki.

Že pred posvečenjem ste imeli nekaj srečanj in pogovorov s slovenskimi škofi. Kako gledate na sodelovanje vodstva Cerkve na Slovenskem in v širšem obsegu še Cerkve v Jugoslaviji?

Ne morem si zamisliti svojega dela in vodstva naše škofije brez sodelovanja vseh slovenskih ško-

izboljšanje odnosov med Cerkvijo in družbo. Ali menite, da boste iz njihovih izhodišč lahko gradili še naprej?

Da, prepričan sem. Na vseh dosedanjih srečanjih s predstavniki republiških ali občinskih oblasti je bila izražena prav ta želja, da bi se odnosi med Cerkvijo in družbo v mariborski škofiji nadaljevali „v duhu zdrave tradicije škofov prednikov“.

Ali boste tem odnosom dodali še kakšno novo razsežnost?

V poročilih o obisku predsednika predsedstva SFRJ Jugoslavije Cvijetina Mijatovića pri papežu in o srečanju slovenskih škofov s predstavniki oblasti doma je bilo poudarjeno sledeče: odkrit in lojalen dialog; skupno tehtanje različnih vprašanj, da bi našli ustrezne rešitve; vzajemno spoštovanje neodvisnosti in pravice vsakogar; svoboda, ki jo Cerkev potrebuje za opravljanje svojega poslanstva; celostna in organska uveljavitev verskih svoboščin v vsakdanjem življenju...

Vse to so smernice za krepitev, rast in nenehno izboljševanje odnosov med Cerkvijo in družbo. Kakšne bodo razsežnosti teh odnosov v prihodnje, ne bo odvisno samo od škofov, temveč od vsakega vernika, člana naše družbe. Vsakdo namreč lahko s svojim sodelovanjem razsežnosti dobrih odnosov veča, z oviranjem pa krči.

Katere so prve naloge, ki vas

fov. To zahteva naš slovenski pastor, naš čas, narava škofovske službe in pastoralne naloge, ki so pred nami. Zelo sem vesel, da se slovenski škofje sestajamo vsak mesec, in če je potrebno, tudi pogostejše. Na ta način lahko vsak sam sebe korigira, drug drugega pa obogati. Odkar imamo slovensko metropolijo, gre v Cerkev na Slovenskem za tri enote v eni celoti.

Podobno velja za Cerkev v Jugoslaviji. So vprašanja, ki jih je treba načelno rešiti za vse, da se škof lažje in pravilneje odloči za svojo škofijo.

Naša krajevna Cerkev živi in dela v posebnih okoliščinah samoupravnega socializma. Vaši predniki so si veliko prizadevali za

MOLITVENI NAMEN ZA MAREC

Splošni: Da bi kristjani pristopali k zakramentu sprave bolj pogosto in prejemale od njega več duhovnih sadov.

Misijonski: Za Cerkev Ekvatorialne Gvineje.

čakajo pri vodstvu obsežne škofije?

Januarja bo potekla mandatna doba skoraj vsem dekanom, kmalu za tem pa tudi vsem članom škofijskega pastoralnega sveta in duhovniškega sveta. Zato bodo februarja volitve. Po izvolitvi bo seveda na vrsti nadrobno načrtovanje in izvrševanje pastoralnega dela za leto 1981, oziroma za novo mandatno dobo.

Rdeča nit našega pastoralnega načrta in dela so: skrb za družine, mladino in duhovne poklice.

Številčni podatki o upadanju duhovnih poklicev vzbujajo rahlo zaskrbljenost. Vi ste dolga leta delali pri vzgoji duhovniških kandidatov kot ravnatelj Slomškovega dijaškega semenišča in gotovo ste si načrtali smernice dela za poklice. Katere so te smernice?

Prav gotovo bo skrb za duhovnike, redovnike, redovnice in nove duhovne poklice moja osrednja osebna naloga. Med vsemi smernicami in novejšim načinom iskanja duhovnih poklicev bi poudaril troje: molitev, družinska

duhovnost in osebnost duhovnika, redovnika, redovnice.

S pomočjo molitve celotnega župnijskega občestva je misel na poklice v župniji stalno prisotna in živa. Tudi čut odgovornosti za poklice je na ta način v ospredju.

Zdrava družinska duhovnost, prežeta z globoko vero, je najboljši pogoj za nastanek in rast poklica.

Neoporečno življenje duhovnika, redovnika in redovnice, ki odseva osebno srečo, zadovoljstvo, nesebično in velikodušno darovanje za druge, je najbolj učinkovito vabilo: Pridi in hodi za menoj!

Mariborska škofija je zelo velika in posamezna področja se nekoliko razlikujejo med seboj. Kako si zamišljate svojo službo v tem prostoru in času?

Novoizvoljeni in imenovani zbor dekanov bom prosil, naj mi iz svoje srede izbere štiri ali pet ožjih sodelavcev, za vsako večje področje škofije po enega. Oni mi bodo poleg rednih članov stolnega kapitlja pomagali voditi škofijo. Ostali bodo na terenu, hkrati pa bodo kot aktivni škofovi sodelavci prihajali na skupne seje.

Kaj posebno pričakujete od sbratov duhovnikov in vernikov mariborske škofije?

Medsebojno razumevanje in pomoč, edinost s svojim škofom, dobro voljo in iskren namen služiti, predvsem pa potrpežljivost.

(Družina)

Reakcija škofa Grmiča

V življenju sedanje Cerkve v Sloveniji je bilo pričakovati dvojno: Prvič, da Vatikan ne bo imenoval dr. Vekoslava Grmiča za rednega mariborskega škofa. Drugič, da bo dr. Grmič na to užaljeno reagiral in se bo zatekel k svojim somišljenikom komunistom.

Ta predvidevanja so se povsem uresničila: sv. oče je za mariborskega škofa imenoval dr. Franca Krambergerja in Vekoslav Grmič se je prizadet umaknil v samoto, ki pa ni samota, temveč ponavljanje že stokrat preletih idej o socializmu in krščanstvu. To je dr. Grmič znova izpričal v posebnem intervjuju, ki ga je objavil zagrebški „Vjesnik“ in ga je ljubljansko „Delo“ dobesedno prevedlo in objavilo na sam božični dan, najbrž kot posebno poslanico za slovenske vernike, tako škofa Grmiča kot „Dela“.

Škofov intervju

Uredniki zagrebškega „Vjesnika“ so škofu Grmiču zastavili več vprašanj, na katera je škof odgovoril. Prvo vprašanje se je glasilo, zakaj ni sv. oče imenoval njega za mariborskega škofa, ko je prej 12 let opravljal službo generalnega vikarja, zadnji dve leti pa je dejansko vodil škofijo kot kapitularni vikar.

Odgovor škofa Grmiča se glasi: „O tem lahko ugibam, čeprav lahko o nekaterih stvareh govorim z gotovostjo. Nedvomno je pri tem igrala glavno vlogo emigracija, politični emigranti, ki so po drugi vojni zapustili Jugoslavijo zaradi belogardizma.“ Potem dostavlja še: „Najpomembnejši pa je bil vendarle neki nov odnos Cerkve do socializma. Kaže, da se s svojimi pogledi ne vklapljam v ta nova gledišča Cerkve, ki so povsem drugačna od tistih, kakršna sta zastopala papež Janez XXIII. in papež Pavel VI.“

Škof Vekoslav Grmič je „samohodec“

Na ta ugibanja Vekoslava Grmiča povemo naslednje: Nihče v katoliški Cerkvi nima pravice, da postane škof ali da vodi določeno škofijo. Pravico imenovati škofo ima edinole papež kot naslednik apostola Petra, kateremu je Jezus rekel: „Pasi moje ovce.“ Zakaj papež Wojtyła ni imenoval Grmiča za mariborskega škofa, ve on. Vendar kakor Grmič lahko tudi mi ugibamo. Rekli bi, da je Vekoslav Grmič sam kriv, če ni mariborski škof, in sicer kriv zato, ker se je po 12 letih službe v Mariboru izkazal, da je njegovo čutenje prej socialistično kot katoliško.

Katoliški škof je namreč tisti, ki čuti s Cerkvijo, ki goji edinost s papežem in ostalimi škofi Cerkve. Pri Grmiču pa je bilo vsega tega malo opaziti. V svojih člankih v „Znamenju“ in v svojih konferencah doma in po svetu ni zamudil priložnosti, da bi ne obsojal Cerkve, njenih struktur, njenih napak, resničnih ali navideznih. Nasproti takšnemu gledanju na Cerkev je pa nad vse mere povečeval samoupravni socializem v Jugoslaviji.

Ko je leta 1978 imel na Dunaju na Katoliški visoki šoli predavanje z naslovom „Položaj Cerkve v sistemu samoupravnega socializma“, je ponovil nekatere svoje teze iz „Znamenja“. Tako je med drugim dejal: „Obstajajo kapitalistični sistemi, v katerih človek kot kristjan sploh živeti ne more; lahko je samo suženj. Naš samoupravni sistem je gotovo boljši in bolj krščanski kot kateri koli kapitalistični.“

Ob sličnih trditvah, piše poročevalec, je poslušalcem od začudenja sapo jemalo. Potem ni mogel prehvaliti svobode, ki jo uživa Cerkev v Jugoslaviji. Toda kolikor poznamo položaj Cerkve v Jugoslaviji, je mariborski škof „samohodec“ (Wiener Kirchenzeitung).

„Papež ni informiran,“ trdi Grmič

Slične svoje ideje je škof Grmič prodajal tudi drugod, tudi v

Nemčiji. V Vatikanu gotovo niso gluhi, da ne bi vedeli za take ideje škofa Grmiča, ki niso prav nič napredne, temveč so precej „edinstvene“ in samosvoje v učenju katoliških škofov; najdemo jih še pri takih teologih, kot so Hans Küng in podobni.

Zanimivo je, da Vekoslav Grmič v svojih člankih v „Znamenju“ pozna in citira le slične teologe, ki se mu zdijo „napredni“, ostalih teologov zahodnega sveta pa skoro nikdar ne navaja; od papežev pozna Janeza XXIII., nekoliko Pavla VI., sedanjega papeža le malo ali nič. Saj se o njem in svojem intervjuju izraža, da ni informiran, da pozna le Poljsko in njen katolicizem. O Poljakihi pa pravi: „Niso katoličani zaradi nekega globokega religioznega prepričanja, temveč so katoliki zato, ker so Poljaki.“ Tudi Janez Pavel II. kot „papež pozna samo poljsko Cerkev, tako pozna samo poljski socializem: drugega izkustva nima.“

Večni strah klerikalizma

Kako škof Grmič malo čuti tudi s slovensko Cerkvijo, je prav tako izpričal v omenjenem intervjuju. Slovenske škofove, vernike in duhovnike skrbi ateizacija vzgoje v šolah. Štirje bogoslovni profesorji so v „Družini“ pred nekaj meseci ob analizi nekega šolskega učbenika pokazali, kako se ta ateizacija vrši v šoli. Škofa Grmiča se to ne tiče. Vsaka kritika vzgoje v sedanjí šoli na Slovens-

kem mu je „klerikalizem“. V omenjenem intervjuju trdi: „Cerkev bi si morala prizadevati za to, da bi naša družba zares postala sekularizirana, da ne bi bila ne verska ne protiverska, ampak socialistična, angažirana. To pomeni socialistično angažirano šolo, socialistično angažirano vzgojo: ne za vero ne proti njej.“ Tudi zahteva vernikov po verskih

oddajah na radiu in televiziji mu je „klerikalizem“.

Naj bo dovolj. Že iz povedanega dovolj jasno sledi, da Vekoslav Grmič ni škof, ki bi čutil s Cerkvijo, s papežem in z ostalimi škofi; je „samohodec“. Vatikan je bil o tem informiran in zato ni potrdil Grmiča za mariborskega škofa.

(Katoliški glas)

Slovenska Cerkev po protokolu 1966

Vatikan in Jugoslavija sta podpisala 1. 1966 protokol. Kako živi slovenska Cerkev po njem?

Prvih osem let po vojni je bila slovenska Cerkev domá popolnoma brezpravna. Značilnost drugih osmih let je bilo administrativno preganjanje Cerkve. V tretjem obdobju (1961—1966) se je vzdušje na zunaj precej pomirilo, ostrina in divjost prvih povojnih let nista bili več opazni. Leta 1966 sta pa Apostolski sedež in Beograd podpisala protokol, ki je pomenil vsaj na zunaj nov začetek odnosov med Cerkvijo in državo tudi v Sloveniji.

Protokol

Oba podpisnika protokola, Vatikan in Beograd, sta imela močne razloge zanj: Vatikan je videl v protokolu vsaj neko poroštvo za

spetno vzpostavitev enakopravnosti vernih občanov v Sloveniji in na Hrvaškem. Beograd se je pa zavedel moči vernih množic in si je hotel na znotraj z njihovo pomočjo zavarovati hrbet pred narodnostnimi trenji, na zunaj si pa narediti prosto pot za politične akcije, ki bi jih še nadaljnje preganjanje Cerkve onemogočalo.

Protokol je bil podpisan v Beogradu 25. junija 1966, teden dni pred javnim odkritjem Rankovićeve zarote. Oba podpisnika sta sprejela določena načelna stališča o medsebojnih odnosih. Beograd je priznal duhovno oblast Apostolskega sedeža nad Cerkvijo v Jugoslaviji, Vatikan pa je obsodil politični terorizem in kriminalne oblike nasilja vseh vrst.

Podpisnika sta tudi izmenjala svoja zastopnika.

Čas po protokolu

Čeprav se je ozračje v Sloveniji po protokolu dokaj pomirilo, vendar ne kaže zgubiti izpred oči dejstva, da ostaja Cerkev v samoupravnem socializmu tudi ves čas po protokolu nekaj tujek, ki ga je treba na dolgo roko odpraviti. To se kaže na mnogotere načine. Vse opravičevanje režima, da gre pri šikaniranju vernih le za posamične primere režimskih nestrpnostev in sektašev, ne morejo zbrisati tega dejstva.

Prof. Rode je govoril novembra 1978 v Ljubljani na teološkem tečaju za študente in izobražence o **Resničnem krščanstvu pri nas danes in jutri**. Naj navedemo nekaj njegovih izjav:

● Naša Cerkev je proletarska. Kristjani smo proletarci socializma.

● Skoraj ni Slovenca, ki mu v določenem trenutku ne bi omogočili, ponudili, prigovarjali, naj se oddalji od Cerkve. Prednosti takega koraka so na dlani. Tisti, ki ostane kristjan, pa se onemogoči, da bi prišel v ospredje in se dejansko uvrsti med drugorazredne državljane.

● Povojni režim je izvedel tudi ločitev Cerkve in države. To ni tip ločitve kot v zahodnih demokracijah. Tu gre pravzaprav za izločitev Cerkve iz družbenega življenja. Cerkev je v tem strukturiranem organizmu tujek, osta-

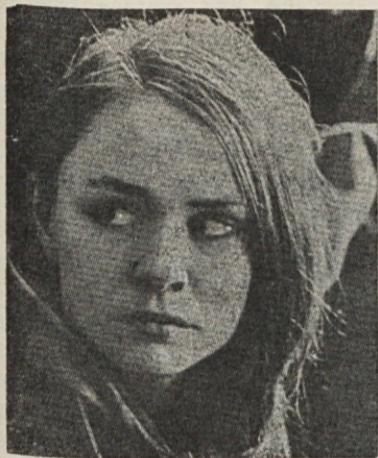
nek iz preteklega, premaganega in zavrženega sveta. Napoveduje jo ji gotov konec.

● V slovenskem prostoru je ateizem v premoči pred slehernim drugačnim naziranjem, ima vse prednosti uradnega svetovnega nazora. Po njem se oblikuje življenje, pod njegovim strogim vodstvom vzgajajo mladino. Krščanstvo je porinjeno ob rob, namenoma prezrto, diskvalificirano.

● Dokler ne bomo imeli kristjani dostopa do vseh sredstev javnega obveščanja, dokler bodo kristjani ali nekomunisti zapostavljeni, dokler nam bodo cela področja družbenega življenja zaprta, dokler ne bo svobodne šole, šole brez vsakršnih misijskih namenov, dokler nam ne bodo dali možnosti, da bi obhajali vsaj en krščanski praznik — božič, dokler bo oblast vsiljevala svoj svetovni nazor vernim, dokler ne bomo imeli sami možnosti, da javno povemo, kako se imamo, namesto da nam drugi dopovedujejo, da se imamo dobro — vse dotlej ne moremo govoriti o svobodni družbi, o spoštovanju človeških pravic, niti ne o socializmu.

Prof. Perko je v prilogi Družine **Znamenja in klicaji** (Ljubljana 79/št. 44) zapisal:

● Naša šola načrtno pospešuje ateizacijo. Ateizacija torej ni stranski pojav „znanstvene“ šole in izobraževanja, ampak je zavesten cilj odgovornih dejavnikov. Nasprotno izjave nekaterih odgovornih predstavnikov naše družbe

so zato dvoumne, ker priznavajo, da je ateizem vendarle sestavni, čeprav ne bistveni del marksizma, ki je miselna osnova našemu izobraževanju. Tako razodevajo neko dvoličnost v naši družbi: treba je ustvariti videz, da je naša šola laična in ne izvaja načrtne ateizacije, ker ateizacija

verne razburja, hkrati pa celotni vzgojni in izobraževalni proces nadaljevati, ne sicer nasilno, pač pa s prikritimi metodami, ateizacijo.

● Dejstvo, da članstvo v Zvezi komunistov, ki je vodilna politična organizacija v naši družbi, zavrača kakršnokoli obliko izpovedovanja vernosti, najbolj globoko deli naše občane glede na to, ali so verni ali neverni. Tu je najgloblja korenina neenakopravnosti vernih pri nas.

Sklep

Za sklep še ena ugotovitev iz omenjenega predavanja prof. Rodeta: Slovenska Cerkev bi morala bolj zavestno in odločno stati na strani svobode. Ne zato, da bi si s tem pridobila popularnost, temveč zato, ker je svoboda od Boga. Ko brani svobodo, brani božjo pravico.

Nov škof v Sloveniji

Za novega škofa mariborske škofije je imenoval papež Franca Krambergerja, ravnatelja dijaškega seme-nišča v Mariboru. Mariborska škofija je bila od smrti škofa Držečnika brez rednega škofa.

Znano je, da bi rad postal njegov naslednik mariborski pomožni škof Vekoslav Grmič. Grmič je postal z leti vedno bolj zagovornik neke mešanice katolicizma in jugoslovanskega „samoupravnega socializma“. Nekomu je baje rekel, da hoče tako,

kot je Tomaž Akvinski pokristjanil Aristotela, on pokristjaniti marksizem. Med vsemi jugoslovanskimi katoliškimi škofi je on družbeni ureditvi in tamkajšnjim nosilcem oblasti najbližji. Navzlic vsemu je ostal v škofovski konferenci osamljen. Ne neznatno skupino privržencev, ki pa se ne veča, po mnenju nekaterih opazovalcev se celó krči, ima med mlajšimi duhovniki mariborske škofije. Velja za zavzetega dušnega pastirja.

Frankfurter Allgemeine Zeitung,
Frankfurt, 13. nov. 80.

Vrč

Najprej je bil v čebelnjaku, ki stoji sredi vrta, kjer rasteta dva jasminova grma. Stal je med dišečimi panji in zlate satnike so prislanjali obenj. Kapljice medu so se bleščale na njih kakor baker. Prisluškoval je godrnjanju čebel, prvim šumom mladice ter strmел v njih kroženje po satovju. Pajki so spredli ob njem lepo srebrnkasto mrežo. Vsi domači so pozabili na ta vrč. Prah se je v tankih plasteh ulegal na njegovo okrogolino.

Toda še prej — kdo ve, kako dolgo je že tega? — so spravljali vanj sladke maline in borovnice, ki so jih bili otroci nabrali v gozdu. Zato še danes diši po gozdnih sadovih, po vosku in medu.

Toda jaz sem ga našel v čebelnjaku. Zdel se mi je kakor majhen zaklad. — Tako se včasih razveselimo prav neznatne stvari: rože, ki jo nenadoma najdemo, zavržene slike na podstrešju ali lesketajočega se kamenčka na rečnemrodu. — Dvignil sem vrč z obema rokama kakor monštranco ter ga nesel čez travnik k studencu in nisem si ga upal preveč umivati, ker sem se bal, da bi izgubil duh po malinah in čebelah. Zato ima še zdaj sladek vonj in me spominja na nekaj starega, starega... Tako diše roke naših mater na božič in veliko noč, ko jemljejo medene potice iz pe-

či... Tako diše cvetoča lipa in ajda pa smreka, ko medí. To je duh cvetočih trav in jasmína ob čebelnjaku ter gozdnega obrobka v sončnem dnevu — moj Bog, vse čudeže dišav si skril v napeto telo tega vrča po svojih najmanjših hčerkah čebelah!

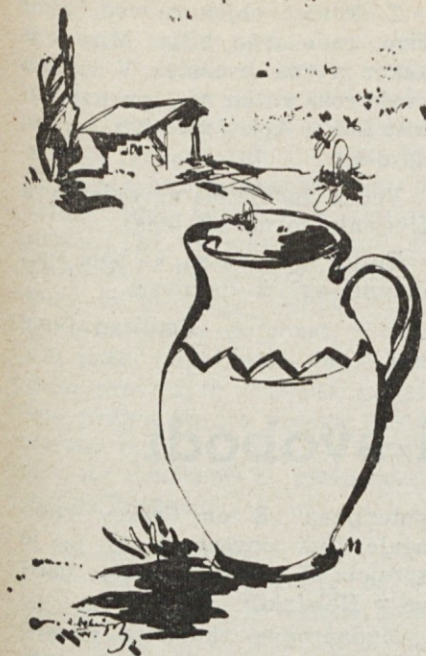
Zdaj stoji sredi trave med meno in Teboj ter pričakuje žejnih ustnic koscev. Ves svet oklepa: na zunaj ali navznoter? Morda je edini svobodni košček veselja lesketajoči se mrak pod grlom te ilnate posode, ki je do polovice napolnjena z vodo.

Vrč je veliki brat moje lončene piščalke. Kepa zemlje se je vsa pokorna predala človekovi volji — in zdaj mu služi v svoji plemeniti obliki ter ga napaja.

Vrč živi svoje krepko življenje kakor spomladanski brstič na drevesu, ki je pijan od lastne sile. Neka dobrota je v njem kot v radodarnih dlaneh. Zelo je podoben dobremu človeku. Ves je pošten, nič ne skriva. Droben cik-cak se mu plete okoli trebuha kakor preprost pas in lepa mahovnato-zelena barva žari v soncu.

Ležim ob njem sredi trave kakor prijatelj ob prijatelju. Dan je kakor ptiček lišček: poln barv, poln pesmi. Kar pijan je od luči. Vse stvari použiva ko v strastni ljubezni. Velik rumen cvet kozje brade se sklanja nad vrč — ne vem, ali je radoveden, kaj je v vrču, ali pa se je zagledal v lastno podobo, ki se zrcali v vodi.

Prav zdajle je padla iz cveta

v vrč majčkena cikada. Morda jo je omamil medeni vonj? Nerodno se pregiblje po vrhu vode. Najbrž se ji zdi, da je padla v velik vodnjak, ki se proti vrhu oži. Rad bi jo r šil, pa vtaknem v vodo travno bilko. Z obupno vero tonečega se je živalca oprime. Potem leze po steblu navzgor kakor pijanec po brvi, in ko pride na rob vrča, napravi po njem lep izprehod. Gre prvič naokrog, drugič naokrog — radoveden sem, če vé, da hodi v krogu. Kakor avtomobilček v okroglem dirkališču se mi zdi. Nenadoma pa se domisli, da je to romanje za last-

no sledjo preneumno, pa skoči v travo in utone v zelenju. Ni je več.

Zapiram oči. Zdaj vidim skozi drhtečo tančico svojih vek le kakor perunika modro nebo in drevo nad seboj ter širno opojnost travnikov, kjer zibljejo trave zrele klaske. Nejasni, modrikasti obrisi gorá. Temni, razgibani vršiči smrek. Enakomerni, široki zamahi koscev. — Tako mi je, kakor bi ležal na dnu potoka ter skozi vodo gledal svet nad seboj. Ne zaupam več ne svojim očem ne ušesom ne prstom. Skušam si zamisliti, kako dojema zmagoslavno razžarjenost poletnega dneva slepec, ki so ga pustili spremljevalci sredi travnika...

Vse kobilice pojo, kot bi se drobni goslački skrili med travo. Niti za trenutek ne prenehajo. Sonce me gladi s toplo roko kakor nemirna, pričakujoča žena.

Nekdo kleplje koso. Ne vidim ga. Vidim le staro svetopisemsko sliko, na kateri mlada žena drži vrč možu na ustnicah. Drug vrč stoji na robu vodnjaka. Star služabnik vliva ovcam vodo v korito. Zada je veliko polje z žanjci, po stezi prihajata še dve deklici z vrči. Prav tam daleč je mesto z rumenimi hišami in po hribu navzgor se vrste čudna, smrekam podobna drevesa.

Toda najlepša je žena, ki daje možu piti. — Prav tako je predavnimi leti storila njena sorodnica, mati tega moža, ko se ji je približal služabnik ter jo zapro-

sil: „Daj mi piti!“ Nenađoma začutim veliko skrivnost in poslanstvo tega vrča, ki druží moža in ženo sredi črede ovac. In vem, da bo mož tedaj, ko bo žena odmaknila vrč od njegovih ustnic, pritisnil svoje ustnice na živi vrč njenih ust ter odslej služil dvakrat po sedem let, da bo dobil lepo ženo, ki ga je napojila.

Resnično, stvari družijo ljudi.

Rad bi imel oči svetnika ali otroka, da bi v sleherni izmed teh dobrih, spokojnih stvari videl

rob Gospodovega plašča, ki za-
brisuje prepade med ljudmi.

Z desnico objemam vrč kakor živo, radodarno bitje. Miren je kakor zvezda severnica. V objemu svoje roke čutim njegovo nabreklost kakor bok žene. Zdi se mi, da diha.

Veliko ugodje me navdaja. Igra življenja se mi zdi lepa.

Bojim se trenutka, ko bom spet dvignil vrč k ustnicam.

Emilijan Cevc

Papež o verski svobodi

Dne 1. septembra 1980 je Janez Pavel II. poslal osebno pismo voditeljem držav, ki so leta 1975 podpisale sklepno listino na helsinški konferenci o varnosti in sodelovanju v Evropi (KVSE). Na konferenci v Madridu, ki je nadaljevala delo Helsinkov in Beograda, je vatikanski predstavnik msgr. Achile Silvestrini omenil ta pomembni dokument v svojem govoru 13. novembra, L' Osservatore Romano pa ga je v celoti objavil dva dni kasneje.

Papeževa poslanica državnim voditeljem je po mnenju mnogih najbolj jasen in stvaren izraz tega, kar imenujemo verska svoboda. Sveti oče podaja svoja razmišljanja, da bi pripomogel „k resnemu pregledu o tem, kako je danes z versko svobodo“, v želji, „da bi bila povesod učinkovito za-

gotovljena“. S tem Cerkev izpolnjuje tudi obveznost, ki jo je sprejela ob podpisu sklepne listine v Helsinkih.

Mednarodna skupnost je vse bolj občutljiva za človekove pravice, med katere sodi tudi spoštovanje svobode vesti in religije. To potrjuje izjava Organizacije združenih narodov z dne 10. decembra 1948, mednarodni sporazum o državljanskih in političnih pravicah, ki so ga potrdili Združeni narodi 16. decembra 1966, in sklepna listina KVSE z dne 1. avgusta 1975. Vsi ti dokumenti pričujejo, da je načelo svobode vesti in veroizpovedi danes sprejeto in je tudi uradno priznано v večini državnih ustav.

Janez Pavel II., ki se opira na te dokumente, zariše okvir verske svobode in nakaže njene stvarne

razsežnosti. Izhodišče za priznavanje verske svobode je dostojanstvo človeka, ki čuti neuničljivo notranjo zahtevo, da ravna svobodno v skladu s svojo vestjo. Drugo osnovno načelo pa je tole: verska svoboda se ne nanaša samo na notranja ali individualna dejanja; izpovedovanje vere se izraža tudi navzven, z vidnimi dejanji, ki so lahko osebna ali skupinska. To ustvarja občestvo vere in povezuje vernike v organsko versko skupnost. V luči teh načel papež sodi, da je njegova pravica in dolžnost naštetih vse prvine, ki jih obsega pojem verske svobode, tako na osebni kot na družbeni in mednarodni ravni. Te so:

Na osebni ravni:

— človekova pravica, da se oklene ali da se ne oklene določene vere, da se pridruži ali da se ne pridruži določeni verski skupnosti;

— človekova pravica, da posamezno in v skupini, zasebno in javno moli in opravlja druga bogoslužna dejanja; da so na voljo cerkve ali bogoslužni prostori, kolikor jih zahtevajo potrebe vernikov;

— pravica staršev, da vzgajajo svoje otroke v verskem prepričanju, ki navdihuje njihovo življenje, kot tudi možnost, da jih pošiljajo k verouku, ki ga posreduje njihova verska skupnost;

— pravica družin, da si izberejo šole, ki zagotavljajo njihovim otrokom versko vzgojo, ne da

bi morali za to plačevati toliko, da bi ta možnost dejansko več ne obstajala;

— človekova pravica, da ima versko oskrbo povsod, kjer živi posebno v javnih zdravstvenih ustanovah, v vojašnicah, v obveznih državnih službah, v zaporih;

— človekova pravica, da ga nihče ne sili — —ne posameznik ne država ne družba — naj stori nekaj, kar nasprotuje njegovi veri; da se vzgaja ali da postane član organizacij, ki temeljijo na načelih njegovega religioznega prepričanja;

— človekova pravica, da zaradi vere ne trpi omejitev ali krivičnega razlikovanja v vsem, kar zadeva napredovanje v službi, izobraževanje, delo, poklic, dostop do državnih in družbenih odgovornosti;

Na družbeni ravni:

Tu je treba upoštevati, da obstajajo verske skupnosti, ki povezujejo med seboj vernike istega prepričanja in da te delujejo kot družbena telesa. Tako Cerkev in verske skupnosti na splošno potrebujejo za svoje življenje in za doseg svojih namenov določene svoboščine, med katerimi je treba omeniti predvsem naslednje:

— pravica, da imajo hierarhijo ali svoje predstojnike, ki so jih verniki svobodno izbrali po načelih svoje ustanove;

— pravica za odgovorne verske skupnosti, da svobodno izvršujejo svojo službo, da posvečujejo duhovnike, da jim določijo cer-

kveno službeno mesto, da vzdržujejo stik s člani verske skupnosti;

— pravica verskih skupnosti do svojih vzgojnih ustanov in teoloških šol, v katere morejo svobodno sprejemati kandidate za duhovnike ali redovnike;

— pravica, da prejemajo in izdajajo verske knjige in da jih svobodno uporabljajo;

— pravica, da oznanjajo in širijo nauk vere z govorjeno in pisano besedo tudi zunaj bogoslužnih prostorov; da seznanjajo ljudi z moralnim naukom o človekovi dejavnosti in družbeni ureditvi;

— pravica, da v ta namen uporabljajo sredstva javnega obveščanja, tisk, radio, TV;

— pravica do vzgojne dejavnosti, do dobrotelčnosti in socialnega skrbstva, ki omogoča uresničiti versko načelo o ljubezni do sočloveka, posebno do tistega, ki je najbolj potreben.

— pravica verskih skupnosti, da so v nemotenem stiku s svojo vrhovno oblastjo; da širijo odločbe in navodila vrhovnega učiteljskega.

Na mednarodni ravni:

— pravica verskih skupnosti do svobodne izmenjave mnenj, do sodelovanja, do verske solidarnosti, do mednarodnih srečanj;

— pravica do svobodne izmenjave informacij in teoloških dosežkov.

Potem ko je Janez Pavel II. naštel vse stvarne prvine, ki jih ob-

sega pojem verske svobode, pravi še tole: „Versko svobodo je treba živeti odgovorno, se pravi v skladu z nraavnimi načeli, v spoštovanju enakopravnosti in pravičnosti.“

Svojo poslanico državnim voditeljem sklène z mislijo: „Ko so v preteklosti državne oblasti odpravile, kršile ali omejevale versko svobodo, so vselej povzročale trpljenje in žalost, moralno in gmotno škodo.‘ Žal „še danes milijoni trpijo zaradi tega. Nasprotno, priznavanje, zagotovitev in spoštovanje verske svobode dajejo človeku varnost, družbi mir, in so pomemben dejavnik pri utrjevanju moralne kohezije držav, ko pospešujejo skupno blaginjo narodov v ozračju zaupanja in sodelovanja.“

S to poslanico, ki je močno odjeknila na madridski konferenci, hoče Janez Pavel II. služiti miru, ko se zavzema za nekaj, kar je tako pomembno za človekovo osebno, družbeno in mednarodno življenje. Franc Rode

Sv. Ciril in Metod — zavetnika Evrope

31. decembra 1980 je papež Janez Pavel II. z apostolskim pismom razglasil sveta brata Cirila in Metoda za sozavetnika Evrope skupno s sv. Benediktom. S to odločbo je hotel papež poudariti dejstvo, da sta za vero in kulturo vzhodne Evrope sveta brata tako zaslužna, kakor je za zahodno Evropo zaslužen sv. Benedikt.

Okrožnica o božjem usmiljenju

Janez Pavel II. posveča drugo okrožnico v svojem pontifikatu božjemu usmiljenju. To je dolgo besedilo o tej čudoviti božji lastnosti (83 strani v latinščini, napisana pa je bila v poljščini). Razdeljeno je na osem poglavij in razpreda dve glavne misli: v prvem delu govori o Kristusu, ki oznanja ljudem Očetovo usmiljenje, v drugem pa o Cerkvi kot pričevalki božjega usmiljenja v sodobnem svetu. Govori tudi o ljubezni, ki je pogoj za pravičnost.

„Kakor je resnica, da je Kristus v nekem smislu pot Cerkve, kot sem zapisal v okrožnici Človekov Odrešenik, nam hkrati evangelij in vsa tradicija nenehno kažeta, da moramo iti po tej poti z vsakim človekom. To pot je začrtal Kristus, ko je po sebi govoril o Očetu in oznanjal njegovo ljubezen. Bolj ko je poslanstvo Cerkve antropocentrično v službi človeka, bolj se mora to uresničevati na teocentrični način. Biti mora usmerjeno v Boga.“ Citat kaže, da je okrožnica v bistvu nadaljevanje prve, Človekov Odrešenik, in hkrati odgovor tistim, ki bi želeli ustvariti nasprotje med tema dvema pogledoma.

Drugo poglavje ima naslov Mesijansko oznanilo (govori o Kristusovem poslanstvu), v tretjem, o božjem usmiljenju v stari

zavezi, pa pokaže, kako je bila božja ljubezen vedno močnejša od greha in nezvestobe izvoljenega ljudstva. Tako se usmiljenje v nekem smislu vmešava v božjo pravičnost in je v številnih primerih močnejše od pravičnosti. Že stara zaveza nas uči: četudi je pravica pristna vrlina in pomeni v Bogu nadnaravno dovršenost, je ljubezen vendarle mnogo večja od nje, je prva in osnovna, pogoj za pravičnost, je pravica v službi usmiljenja.“

Četrto poglavje je komentar prilike o izgubljenem sinu. Papež trdi, da usmiljenje v nobenem primeru ne ponižuje tistega, ki ga je deležen, temveč mu vrača izgubljeno človeško in sinovsko dostojanstvo.

Velikonočna skrivnost je naslov petega poglavja, ki govori o tem, kako je Kristus s smrtjo in vstajenjem izkusil popolno ljubezen svojega Očeta, ljubezen, ki je bila večja od smrti in greha ljudi.

V šestem poglavju („Usmiljenje iz roda v rod“) se okrožnica prevesi v drugo glavno misel: pričevanje Cerkve v času krize. Ta del priča o tem, kako vidi papež sodobnega človeka, njegovo bitje in nehanje na pragu tretjega tisočletja. Papež pohvali napredek, ki daje človeku velike možnosti na področju znanosti in tehnike,

pozdravlja dosežke biologije, sociologije, kemije...

Potem preide na tisto, kar v današnjem človeku povzroča nemir in strah pred jutrišnjim dnem. Na prvem mestu je možnost atomske vojne, oblast stvari nad človekom, neenakost med ljudmi. Papež je zaskrbljen nad tem, da stanje neenakosti med ljudmi in različnimi narodi ne le traja, temveč se razlike celo večajo. Število tistih, ki trpijo in umirajo v pomanjkanju, gre v desetine in stotine milijonov. „Jasno je, da je napaka, vrsta napak, celo napačni sistem sodobne ekonomije in materialistične civilizacije, ki človeški družini ne dopušča, da bi se rešila iz tako radikalno krivičnega položaja,“ piše Janez Pavel II. in se sprašuje, ali je pravičnost dovolj, da bi vse to popravila. Starozavezno načelo „oko za oko, zob za zob“, je tudi geslo današnje družbe. To vodi k popačenju pravice.

„Jasno je seveda, da se v imenu neke, recimo ji pravica, na primer zgodovinska ali razredna, včasih uničuje bližnji, ubija, odvzema svobodo in najosnovnejše pravice. Vse to pove, zakaj je Cerkev danes tako zaskrbljena nad propadanjem temeljnih vrednot, ki pomenijo nesporno dobro ne samo v okviru krščanske morale, temveč splošne človeške nravnosti.“ Izrečno omenja spoštovanje človeške osebe od spočetja, spoštovanje žene, trdnost družine.

Predzadnje poglavje naglaša

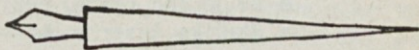
pomen „zvestnega in premišljenega sodelovanja v zakramentu pokore in evharistije“. Govori o ekumenizmu kot eni najpomembnejših nalog, ki jih Cerkvi nalaga drugi vatikanski cerkveni zbor.

Sklepno, osmo poglavje je posvečeno molitvi: Cerkev mora prositi za božje usmiljenje. Najlepša prošnja je molitev. Tudi tu omenja veliko nalogo, skrb za zedinjenje kristjanov.

Pred apokalipso sodobnega časa je papež našel s pomočjo molitve in meditacije en sam odgovor: vero v božje usmiljenje. Tako bi okrožnico mogli imenovati opomin pred atomskim uničenjem. Nekateri italijanski dnevniki so v listini videli papežev poziv vsem ljudem v stiski, naj se združijo okoli Cerkve. „Poglobljeno krščanstvo predlaga kot edini odgovor na težave in stiske sodobnega sveta,“ pišejo.

Papež je pisal okrožnico potem, ko je veliko premišljeval (meditiral). Pisal jo je na kolenih in ob oltarju.

Lepo je zapisal francoski La Croix: „Sodobnemu človeku, katerega številne obraze se je naučil prepoznavati na svojih potovanjih, ponuja Boga, to je onega, ki ga Kristus — Njegova podoba — kliče Oče. To je Bog usmiljenja in ljubezni.“

Janez Pavel II. bo obiskal Jugoslavijo

19. decembra 1980 je papež Janez Pavel II. sprejel v Vatikanu v avdienco predsednika SFR Jugoslavije Cvijetana Mijatovića s spremstvom. Zasebni pogovor je trajal eno uro in deset minut. Pri uradnih razgovorih so bili navzoči tudi najožji papeževi sodelavci in Mijatovićevo spremstvo. V sporočilu o avdijenci je bil tudi stavek, da je Mijatović potrdil že prej vročeno vabilo, naj obišče papež Jugoslavijo in da je Janez Pavel II. povabilo sprejel. Časa obiska še niso določili.

„Družina“ (1981, 1) v uvodniku ugiba glede časa obiska in drugih okoliščin. Predvideva, da papež gotovo ne bo šel v Jugoslavijo — ob drugih potovanjih, ki so že uradno potrjena — pred letom 1982. Sklepa, da bo obisk imel 2 dela, državniškega in pastoralnega; da bo papež zato najprej obiskal Beograd, kjer je sedež poli-

tičnega vodstva in bivališče veleposlanikov, akreditiranih pri jugoslovanski vladi. Beograd je tudi sedež patriarha srbske pravoslavne Cerkve in se bo verjetno papež sešel s patriarhom Germanom. V Beogradu je tudi katoliška nadškofija, čeprav je majhna in so župnije raztresene po diaspori.

Zagreb je sedež jugoslovanske škofovske konference in tam bi bilo verjetno srečanje z jugoslovanskimi škofi. V okolici je marijansko svetišče Marija Bistrica, kjer bi bila priložnost za srečanje z večjimi množicami vernikov. Z gotovostjo tudi računajo na papežev obisk Slovenije.

Obisk papeža bo za katoličane v Sloveniji in Jugoslaviji gotovo izreden verski dogodek, ki jih bo potrdil v veri, zato se ga kot katoliški Slovenci iz srca veselimo.

POD KRIŽEM

Kako si truden, žaljen, ves razbit,
kaj res tako so zadolženi naši vrti?
prek Tebe dre potop, vodovje smrti.

Noge šibijo se, srce je slabo,
da dnevu se temni pred Tabo,
da rana v rani se odpira v ranah.

A že je luč nekje, nekje prav iz Srca —
iz školjke biserne že slišim spev: HOZANA!

Jože Cukale

Walesa pri papežu

15. januarja je papež Janez Pavel II. sprejel delegacijo poljskih neodvisnih sindikatov Solidarnost z njihovim voditeljem Lechom Waleso na čelu. Papež se je z Waleso najprej pogovarjal na samem v svoji knjižnici, nato pa so se jima pridružili še Lechova žena Mirosława, njegov očim in ostali člani sindikalne organizacije.

Konzistorialna dvorana, kjer je bil javni del avdience, je bila polna Poljakov, ki kot begunci ali izseljenci žive v Rimu. Bilo je tudi nad 100 časnikarjev in fotoreporterjev.

Ko se je Walesa približal papežu, je pokleknil predenj. Papež ga je dvignil in objel. V pozdravni besedi je Walesa dejal, da sindikat Solidarnost ni politična skupina in da nima političnih teženj. Zanimajo jih le človekove pravice, med katerimi je tudi pravica do vere in njenega svobodnega izpovedovanja. Te pravice so stare že tisočletja. Kadar so spoštovane, se človek zares počuti kot človek. „Teh resnic smo se naučili od tebe, oče, in od Cerkve ter bodo naše vodilo, čeprav smo sindikat. Kot sindikat nas bosta vodili pravičnost in preudarnost. Kadar bo potrebno — in potrebno je — bomo gradili tudi nove cerkve za naše otroke in za nas same. Vemo namreč: kadar smo v naši zgodovini imeli za svojo

kraljico Marijo, Kraljico Poljske, je šlo vse po sreči. Oče, poslušamo tvoje nasvete in vedno ti bomo zvesti.“

Papež je v odgovoru poudaril veliko zrelost poljskih delavcev v času avgustovskih dogodkov, ki so prinesli 10. septembra uradno potrditev statusa od partije in režima neodvisnega sindikata Solidarnost. Vsa dogajanja je papež spremljal z molitvijo in s simpatijo za prizadevanja delavcev. Izrazil je tudi zadovoljstvo, da so zmogli nerešena vprašanja reševati brez nasilja. Dejavnost sindikatov Solidarnost nima političnega značaja, ne sme postati orodje nikogar, nobene politične stranke, da se bo lahko samostojno in izključno posvetila za pravice delavcev in za tvarni ter duhovni napredek poljske družbe.

Po papeževem govoru so zmolili očenaš, nato so sindikalisti papežu izročili darove, med katerimi je bila miniatura spomenika, ki so ga decembra 80 odkrili v Gdansk delavcem, ki jih je ob stavkah pred 10 leti postrelila režimska partijska policija. Papež pa jim je med drugim podaril medalje svojega papeževanja in tiskano besedilo svojega govora. Walesa in njegova žena pa sta dobila še posebne spominčke za svojih 6 otrok. Ob slovesu so skupaj zapeli versko narodno himno Bog varuj Poljsko.

Delegacijo so med drugim spremljali gdanski pomožni škof Kluz, njegov tajnik in dva gdanska župnika, ki veljata za ožja Walesova svetovalca.

Sprejem na rimskem letališču je bil prisrčen. Poljake so sprejeli zastopniki Vatikana in voditelji združenih italijanskih sindikatov, skupina Poljakov in mnogi drugi. Časopisi so pisali, da so Waleso sprejeli kot zmagovalca. Walesa je izjavil, da so v Rim prišli kot romarji, potem pa da bi se srečali z italijanskimi sindikati, ki so jih v novembru povabili na obisk.

Poljska delegacija je tudi obiskala pokopališče poljskih vojakov na Monte Cassinu in potresno področje. V nedeljo 18. januarja so bili pri papeževi maši v njegovi zasebni kapeli in z njim pri zajtrku.

Nekateri komentaristi so pisali o dvojni „investituri“ Walesa. Kot so včasih prihajali s severa Evrope v Rim kralji, da bi iz papeževih rok prejeli krone, je zdaj prišel novi poljski delavski voditelj, da ga papež Poljak nekako potrdi, zavedajoč se, kaj to na Poljskem pomeni. Drugo „investituro“ naj bi napravili italijanski sindikalisti.

Po vrnitvi na Poljsko je Walesa najprej obiskal poljskega primasa kardinala Višinskega.

Poljski škofje, s primasom Višinskim na čelu, in duhovniki so od začetka sindikalnega spora pokazali, da so njih simpatije pri

delavcih, ki se borijo za svoje pravice. Škofovska konferenca je izrazila vso svojo podporo novim sindikatom. Duhovniki so na delovnih prostorih imeli maše za stavkujoče in jim delili sv. obhajilo. Predvsem pa je kardinal Višinski v dveh razgovorih z novim tajnikom partije Kanio nastopil kot zagovornik neodvisnega sindikalnega gibanja Solidarnost.

Tudi papež se je osebno zavel za ureditev sindikalnega spora. Pred odločitvijo vrhovnega poljskega sodišča o priznanju sindikalnih pravil je šel Višinski v Rim, tja sta šla tudi dva visoka predstavnika poljske vlade, tudi voditelj Walesa se je posvetoval z Višinskim in ga po priznanju sindikalnih pravil takoj obvestil. Sam papež je nato izrazil svoje zadovoljstvo nad doseženim sporazumom in izrazil upanje, da bodo Poljaki ohranili zrelost, ki so jo pokazali ob sklenjenem sporazumu. Papež se dobro zaveda, da bi izostrovanje položaja lahko privedlo do katastrofalnih posledic, kot bi bil na pr. vdor sovjetske armade in zadušitev „poljske pomladi“.

Novi diakoni

V nedeljo 11. januarja je v mariborski stolnici kof dr. Franc Kramberger posvetil v diakone 8 bogoslovcev svoje škofije, v ljubljanski stolnici metropolit šuštar tudi 8 bogoslovcev, koprski škof Jenko pa v nedeljo 4. januarja 1 bogoslovca.

Sporočilo krščanskim družinam

(Nadaljevanje in konec)

IV.

Družina odgovarja na božji načrt

12. Vprašali nas boste, kakor se tudi mi vprašujemo, katere so danes vaše naloge v svetu.

Ob pogledu na današnji svet smo prepričani, da imate pomembne vzgojne naloge.

Vaša naloga je, da vzgajate svobodne ljudi, ki naj imajo izostren npravi čut in jasno presojo stvari obenem z zavestjo odgovornosti, da se bodo zavzemali za človeški napredek in posvečenje sveta. Vaša naloga je oblikovanje ljudi za ljubezen, da bodo znali svojo ljubezen izražati v vseh medčloveških odnosih, da bo ta njihova ljubezen odprta za skupnost, prežeta s čutom pravičnosti in spoštovanja do sočloveka in z zavestjo odgovornosti za vse človeštvo. Vaša naloga je ljudi vzgajati v veri, to je v spoznanju Boga, v ljubezni do njega in v gorečnosti za izpolnjevanje njegove volje v vsem. Vaša naloga je, da naprej izročate pglavitne dobrine, tako človeške kot krščanske in s tem tako vzgajate ljudi, da bodo tudi nove dobrine znali vnašati v svoje življenje. Čim bolj bo družina krščanska, tem bolj bo tudi človeška.

13. Te naloge bo družina izpolnjevala kot skupnost, kot „domača Cerkev“, ki živi iz vere in ljubezni ter s tem služi Bogu in človeški družini. Bogoslužje in skupna molitev pomenita studenec milosti za družine. Da bo družina mogla izpolnjevati svoje naloge, se mora hraniti s poslušanjem božje besede, s prejemanjem zakramentov, posebno zakramentov sprave in evharistije. Zelo nam pri rasti v pobožnosti pomagajo nove in stare oblike pobožnosti, posebno tiste v čast božji Materi.

14. Družina je prva nosilka evangelizacije in kateheze. Doma je treba začeti z vzgojo v veri, čistosti in drugih krščanskih krepostih, kakor tudi s spolno vzgojo.

Obzorje krščanske družine naj ne bo ozko omejeno samo na domačo župnijo, temveč naj se razteza na vso človeško družino. V veliki skupnosti naše družbe ima krščanska družina svoje naloge kot priča evangeljskih vrednot, pospeševaljica socialne pravičnosti in pomočnica ubogih ter zatiranih. Zelo priporočamo povezovanje družin med seboj, da bi zaščitile lastne pravice in se uprle krivičnim družbenim ustanovam, ter javnemu in zasebnemu

delovanju, ki je v škodo družini; da bi vplivale na sredstva družbenega obveščanja in si prizadevale za graditev bolj solidarne družbe

Posebno je treba pohvaliti tista družinska gibanja, ki skrbijo, da bi si zakonci pomagali med seboj, da bi tako znali prav razumeti božji načrt in bi po njem tudi ravnali. Zelo poudarjamo to službo medsebojne pomoči med enakimi kot del vsega družinskega apostolata.

15. V zvestobi evangeliju naj bo danes družina pripravljena sprejeti novo življenje, svoje dobrine in bogastvo deliti z reveži, se odpirati in gojiti gostoljubje. Družina se je včasih dolžna odločiti za način življenja, ki je nasproten današnji kulturi, mišljenju in splošnemu obnašanju v stvarih, kot so spolnost, posameznikova svoboda, uporaba zemeljskih dobrin. Spričo greha in padcev takšna družina pričuje za pristno krščanstvo s priostrenim čutom za pokoro, odpuščanje, spravo in upanje tako v svojem življenju kakor v življenju drugih. Iz sebe pričuje za sadove Svetega Duha in za blagore. Živi sicer preprosto življenje, pa ob tem opravlja resnično evangelijski apostolat do vseh drugih.

V.

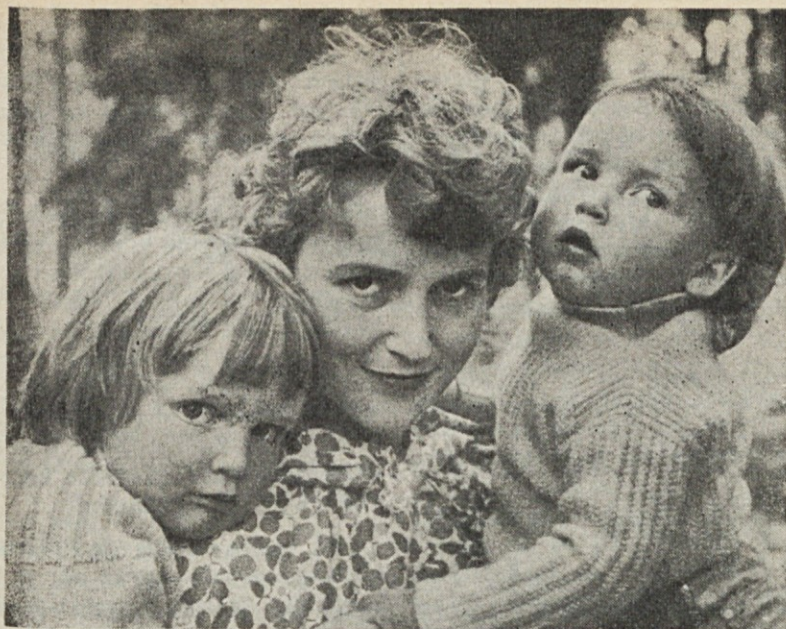
Cerkev in družina

16. Med sinodo smo vsak dan globlje spoznavali posebno dolž-

nost Cerkve, ki naj daje poguma in pomaga zakoncem in družinam. Tej nalogi smo se posvečali na globlji način kakor doslej.

17. Cerkvi je zelo pri srečju apostolat in služba za družine. S tem razumemo pomoč, ki jo daje vse božje ljudstvo po krajevnih skupnostih, posebej še ob pomoči dušnih pastirjev in laikov, ki so v službi družinske pastorale. Ob sodelovanju s posamezniki, z zakonci in družinami pomagajo tem na čim popolnejši način živeti zakonski poklic. Ta služba vključuje pripravo na zakon, pomoč zakoncem v vseh časih zakonskega življenja, družinske katehistične in liturgične pobude, pomoč zakoncem brez otrok, družinam, ki nimajo enega od staršev, zapuščenim materam, vdovam in vdovcem, ločencem in zaradi razporeke osamljenim zakoncem, posebej pa še tistim zakoncem in družinam, ki živijo v revščini, čustvenih stiskah, telesnih ali duševnih nadlogah, uživalcem mamil in alkohola, pa še ob problemih, ki se porajajo iz različnih oblik zdomstva ali iz kakih drugih okoliščin, ki ogrožajo trdnost družine.

18. Posebno nalogo v službi družine ima duhovnik. Prinašati mora družinam hrano in tolažbo božje besede in zakramentov ter drugih duhovnih pripomočkov, da ščiti družino na človeški in potrpežljiv način, jo krepi v ljubezni, da bi tako prišlo do zares cve-

točih družin (prim. CS 52). Dragocen sad te njegove službe bi moral biti porast duhovniških in redovniških poklicev.

19. Ko Cerkev govori o božjem načrtu, bi imela mnogo tega povedati možem in ženam o bistveni enakosti in o dopolnjevanju spolov, kakor tudi o različnih karizmah in dolžnostih zakoncev v zakonu. Mož in žena sta si sicer različna, a tudi enaka; različenost pač smemo zapažati, nikakor pa je ne smemo uporabljati za to, da bi z njo zagovarjali nadrejenost drugega nad drugim. Skupno z družbo mora Cerkev učinkovito učiti in braniti dostojanstvo in pravice žensk.

VI.

Sklep

20. Ob koncu naše poslanice, bi vam, bratje in sestre, radi povedali, da se dobro zavedamo naše skupne šibkosti. Ni nam neznan nadvse težaven in boleč položaj številnih krščanskih zakoncev, ki bi se iskreno radi držali нравnih pravil, kakor jih uči Cerkev, pa se čutijo nezmožne, da bi po njih živeli, zaradi svoje slabosti ob težavah. Vsi pa moramo bolj spoštovati Kristusov nauk in njegovo milost ter v njuni luči živeti. Tako morajo tudi zakonci ob pomoči in spremstvu vse Cerkve napredovati na težavni poti, ki vodi k vedno

večji zvestobi Gospodovim zapovedim.

„Pot zakoncev kakor vse človekovo življenje pozna sicer postanke in težke ter boleče trenutke... Glasno pa moramo povedati tole: Mar naj bodo v skrbah in strahu ljudje dobre volje, ali ni končno evangelij veselo oznanilo tudi za družine? Sicer zahtevno oznanilo, vendar pa prinaša popolno svobodo. Če se kdo še ne zaveda, da je dosegel popolno svobodo v svoji notranjosti, ampak je še podvržen svojim nagnjenjem in se čuti nesposobnega, da bi se takoj pokoril nravnemu zakonu v globokem samopremagovanju, zbuja te boleče občutke. To pa je ravno tisti najvišji trenutek, ko kristjan v svoji negotovosti, namesto da bi se podal v brezploden in uničujoč beg, sam sebe ponižno razkrije pred Bogom; to razkritje mu spet

vse postavi na pravo mesto, saj se tu grešnik znajde pred ljubeznijo Kristusa Odrašenika“ (Pavel VI. Ad Equipos de Notre-Dame, dne 4. maja 1970, AAS 62, (1970, 435-436).

21. Vse, kar smo povedali o zakonu in družini, bi mogli skržiti na dve besedi: na ljubezen in življenje. Ob končani sinodi vas, bratje in sestre prosimo, da raste-te v ljubezni in življenju. Ponižno in hvaležno vas prosimo za vaše molitve, da bi prav tako rasli tudi mi. Zadnje naše besede, namenjene vam, naj bodo besede svetega Pavla Kološanom:

„Na vse to pa oblecite ljubezen, ki je vez popolnosti. In mir Kristusov naj kraljuje v vaših srcih, h kateremu ste bili tudi poklicani v enem telesu; in hvaležni bodite“ (Kol 3, 14-15).

Nekdo, ki je naša neizbežnost

(Nadaljevanje)

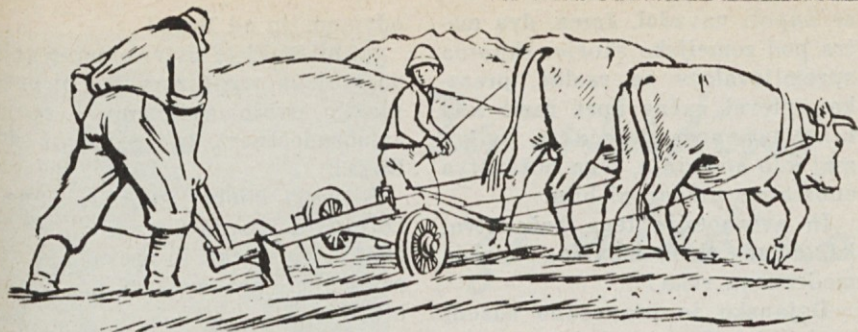
Ta nepojmljivi Bog nas dviga na svojo lastno raven. Daje nam mogočnost, da namesto Njega proglašimo za Boga naš lastni jaz. Na izbiri sta nam dani dve božanstvi: Njegovo in naše. Iz misterija prihaja k nam glas: Izberi, sebe ali mene!

Izberi...

Poskusimo nemogoče. Proglasimo za boga sebe. Oglejmo si to

ekshibicijo: jaz, bog.

Materina kombinacija, ki je bila pred nastankom tega božanstva, je vsebovala 17.000 jajčec, očetova 339 bilijonov sperm. Po verjetnostnem računu je bilo za realizacijo mojega božanstva takšno razmerje mogočnosti: 1:5 milijonov bilijonov. Kakorkoli, ta minimalna mogočnost se je uresničila in proizvedla moje božanstvo. Po

devetih mesecih parazitizma v materinem telesu je to božanstvo prišlo golo na dan, v teži dobrega zajca. Z edino sesalsko vednostjo, da se z usti zasesa v materine prsi.

In medtem ko se teliček, rojen ob isti uri, že isti dan skobaca na noge, je moje božanstvo za manj zanesljivo pokončnost potrebovalo recimo dvanajst mesecev. Recimo, da mu je potem skozi slalom otroških kašljev, rdečk, davic in škrlatink le uspelo objokanemu privoziti do šolske klopi. Učiteljica je potrebovala kakšen mesec, da je podzidala temelj njegovi bodoči vsevednosti: da ga je naučila kombinirati A E I O U z dveh ducatoma soglasnikov. Njegovi vsemogočnosti še niso bile na razpolago pesti: tako je lahko v afirmacijo sebe samó kazala jezik.

Recimo, da je izbrala življenjsko pot, ki velja za privilegirano: da je to božanstvo šlo z aktovko v roki študirat. Recimo, da je ne samó z uspehom doštudiralo, ampak da se je tudi v življenju afir-

miralo, da je na primer postalo slaven zdravnik, inženir, pisatelj. Tej zdravniški vsemogočnosti pa se lahko zatakne, če je treba hčerki srednješolki pomagati razrešiti matematično nalogo. Inženirska vsespretnost se lahko igra s statiko nebotačnikov, istočasno pa se lahko pri pisanju pisma zapleta z osnovami pravopisa materinega jezika. Orlovska prodornost slavnega pisatelja lahko začne gledati kot tele v nova vrata, če je na primer v stanovanju ugasnila luč, pa je treba nekaj zonegaviti z varovalko.

Na biološki ravni to božanstvo zmeraj visi med kakšnim otitisom in med kakšno angino, več ali manj redno na poti med zobozdravnikom in internistom. V železcu ima ali premalo kisline ali preveč. V krvi ima ali prenizek pritisk ali previsok. Če ga ne pestijo živeci, ga dajejo jetra. Če nima raka, se raka boji. V žepih mu pozvanjajo tablete. In komaj se dodobra zave, da živi, se mu začenjajo zobje majati in obrasline siveti. Šklepetajoč s protezo

se napoti navzdol. Jama, dva metra pod zemeljsko skorjo: skupina spremljevalcev se razide, presekane plevel začne spet rasti nad njim, po enem mesecu se ga komaj kdo spominja, tega božanstva enostavno nikdar ni bilo.

In avtonomija tega božanstva, kakor se glasi magična beseda modernega veka?

Dejansko je nezavedno suženj svoje biološke pogojenosti: neizbegljivo stlačen v meh svoje kožne površine je do sekunde odvisen od ritma svojih pljuč in od igre svojih srčnih zaklopk. V tem pogledu je njegova avtonomija tako iluzorna, da more komaj za nekaj minut preložiti preoddajo rezultata svojih prebavnih funkcij. Koliko filozofskih kadilnic se danes vihti proti nosnicam tega domnevnega božanstva — človeški avtonomiji, kajpak v opreki z

odvisnostjo od Boga!

In bitje, ki je heteronomno celó do svojega organizma, naj bi proglasilo svojo avtonomijo, svojo samozadostnost, v razmerju do Boga!

Bitje, ki, čimbolj spoznava, tembolj uvideva, da je vse njegovo znanje kresnička, ki prevaža svojo zarjico po neznanskem pragozdu bítí.

Bitje, ki, čedalje močnejše postaja, spoznava, da je njegova moč nič v primeru s strahotnimi silami, ki se križajo v vesolju.

Avtonomnež, ki si mora pomagati s tabletami celó v svoje občasno nebivanje, v spanje.

Božanstvo, ki ga lahko odpihnje bacil. In ki potem preodda zemlji kaj nežlahten skupek snovi, od vode do železa: pa še tega ni več kot za nekaj žebļjev.

Alojz Rebula

Za mladino za mladino

Vera ravnovesja in nekrščanske skrajnosti

Krščanstvo je vera ravnovesja

Naravni red božjega stvarstva je v ravnovesju in harmoniji, v kolikor ne vmeša vanj človek s svobodno voljo in od greha ranjeno naravo — nered, neravnovesje in disharmonijo.

Človek je s svojim posegom v naravo sicer vzrok neravnovesja, a pravtako lahko tudi pozitivnega, to je harmoničnega dopolnjevanja prejetega stvarstva (soustvarjanje).

S svojo svobodo je človek postavljen v stvarstvo kakor jeziček na tehtnico. Odgovoren je za del stvarstva, ki mu je bil zaupan. V neskončno majhni meri pomaga ali k rasti ali k razkroju sveta in družbe. Krščanski nauk — Stvarnikovo navodilo za modro uporabljanje zaupanega nam stvarstva — je nauk tudi o tem, kako naj s

svojim posegom v naravo večamo ravnovesje in harmonijo tam, kjer je greh povzročil nered.

Edina molitev, ki je skupna vsem kristjanom, „Oče naš“, nosi v sebi osnovo ne le za odnos človeka do Boga, temveč tudi za odnose med ljudmi.

Če je Bog naš Oče, smo si ljudje bratje, je človeški rod resnična družina (naravna in nadnaravna).

Smo božji otroci! — V tem je važnost poedinca, ki je ustvarjen za večno srečo. Kot otroci pa moramo tudi soživeti v družbi, katere skupna vez je ljubezen.

Smo osebe z lastnimi nalogami in cilji, a navezani v ljubezni drug na drugega kot bratje. To je bistvo krščanskega socialnega nauka.

Vse omenjeno je še enkrat povzeto in poudarjeno v dveh zapove-

dih, ki sta po Kristusovih lastnih besedah temelj krščanstva.

„Ljubi torej Gospoda svojega Boga z vsem srcem in vso dušo in vsem mišljenjem in vso močjo. To je prva zapoved. Druga pa je njej enaka. Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Večja od teh ni nobena zapoved.“ (Mk, 12, 30-32).

Silno važno je imeti pred očmi, da gre za dve enako važni zapovedi, kajti druga je prvi enaka. Obe skupaj vsebujeta skrivnost krščanskega ravnovešja.

— Prva zapoved uravnava odnos: človek — Bog. Med obema naj vlada odnos ljubezni.

— Druga zapoved uravnava odnos: človek — družba (bližnji). Tudi ta odnos je odnos ljubezni.

— Ker sta obe zapovedi povezani s kratkim stavkom enakosti, pomeni to, da ima človek istočasno enako močne obveznosti do Boga kot do svojih bližnjih. Gre potemtakem za ravnovesje med človekovimi dolžnostmi do Boga in do družbe.

Človeška družba ni nič drugega kakor vsota vseh „bližnjih“ ter je zato ne smemo nikdar pojmovati kakor nekaj abstraktnega.

Družba so ljudje, to je osebe, božji otroci — naši bližnji. Ljubezen do njih mora biti neprestano uravnovešena z našo ljubeznijo do Boga, ki je Resnica sama. Omenjeno ravnovesje krščanstva, izraženo v stavku: „Ljubi Boga

enako kakor sebe in bližnjega“, torej lahko izrazimo otudi v naslednji obliki: **Ljubezen do Resnice naj bo tako močna kakor ljubezen do ljudi.** Kadar se to osnovno ravnovesje v nas poruši, smo zapustili krščanski svetovni nazor. Pademo v **nekrščanske skrajnosti**:

— Kadar zavržemo ljubezen do bližnjega (človeka), pademo v **fanatizem**, ki iz neuravnovešene ljubezni do Resnice dela krivico človeku.

— Kadar pozabimo ljubezen do Boga (Resnice), pademo v mlačno **brezbrižnost** ali **relativizem**, ki nas iz neuravnovešene ljubezni do človeka zapelje proč od Resnice, v zmedo. (Brezbrižnost ali indiferecentizem: nauk ali, praktično, duševno stanje, ki mu je vseeno, kaj je Resnica. Relativizem: nauk, da je vsaka resnica relativna, to se pravi, da je kaj resnično le z ozirom na neko stopnjo duševnega

ali kulturnega razvoja, a da Resnica, ki bi bila veljavna vedno in povsod, ne obstaja.)

— Tako posamezniki kakor včasih celi narodi in generacije izgube prav lahko, kljub navideznemu krščanstvu, ravnovesje med ljubeznijo do Resnice in ljubeznijo do človeka. Zgodovina pozna take dobe ali dejanja „ideološkega fanatizma“, ko so ljudje bili žrtvovani „resnici“. Enako poznamo obdobja „verske ali ideološke indifferenice“, ko ljudje žrtvujejo svoja načela v upanju na boljše „sožitje vseh ljudi“, ne glede na Resnico. Vendar le obdobja „ravnovesja“ ali „krščanskega realizma“ so resnično krščanska. Tako fanatizem kakor idejni indiferentizem sta krščanstvu tuja in človeštvu škodljiva.

Naslednja oblika krščanskega ravnovesja, izražena v drugem delu iste zapovedi, je: **Ljubi bližnjega, kakor ljubiš sebe** (Odnos človeka — družba). Družba in človek si nista v nasprotju. Človek mora ljubiti sebe, a pravitako naj ljubi ostale ljudi, ki sestavljajo človeško družbo.

Človek se lahko razvija le, kadar je povezan z bližnjimi z vezmi ljubezni. **Družba kot celota pa pravitako napreduje le preko rasti posameznikov, preko oseb, ki jo sestavljajo in kateri se svobodno odreka delu svoje svobode zato, da omogočijo harmonično sožitje z bližnjimi.** To drži tako za

družino kakor za vso človeško družbo.

Ravnovesje, ki je posledica zapovedi: „**Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe**“, je potemtakem **nujno za zdravo družbeno rast.** Z drugimi besedami: „Vse, kar hočete, da bi ljudje vam storili, storite tudi vi njim (Mt. 7/12).“

V tem stavku je ponovno poudarjeno osnovno pravilo za naravno družbeno sožitje. Sami sebi ne moremo osrečiti življenja, a ga moremo osrečiti bližnjemu. Moja lastna sreča je v rokah bližnjega, kakor jaz nosim v svojih rokah ključ do sreče ali nesreče bližnjih.

V osnovni družbeni celici — družini — in v najožjih človeških odnosih gre za ravnovesje med JAZ in TI. A ista neizbežna sila naravnega zakona zahteva ravnovesje v ljubezni tudi, kadar gre za odnos JAZ in DRUŽBA ali za odnose med MI in VI, to je za odnose med skupinami.

Marko Kremžar

Popravek k januarski številki DŽ:
(Str. 47, zgoraj). Namesto: Krščanski realizem priznava ter zajema s svojim naukom duhovni svet... Prav: Krščanski realizem priznava ter zajema s svojim naukom duhovni in materialni svet...

Popravek k februarški številki DŽ:
Med umrlimi v letu 1980 sta bila pomotoma opuščena rajna rojaka Janez Brelih in Franc Štrubelj.

v družini

EVANGELIJ Z OČMI ZAKONCEV

VESELJE V DRUŽINI

Pust, ti čas presneti!... Že od nekdaj so si ljudje nekako dajali duška v predpustnem času, posebej pa še okrog pusta, in se veselili vsak po svoje. Veselje je pač nekaj, brez česar človek ne more živeti polno in sproščeno. In ker je postni čas posvečen resnobi, je čas pred tem namenjen veselju. Otroci in odrasli se našemijo in zabavajo drug drugega. Vendar bi bilo res škoda, ko bi se znali veseliti samo v pustnem času ali samo na „pustni“ način. Posebej zakon in družina bi morala biti kraj in šola nenehnega veselja, ki je močnejše od začasnih zabav. Kristus s svojim evangelijem ali veselo vestjo prinaša vsakomur in tudi zakoncema ter družini nekaj, kar je trajnejše in globlje od pustnega rajanja. Pristno krščanstvo je namreč vera veselja.

Srečni

Ko je Jezus videl množice, je

šel na goro in, ko je sédel, so k njemu stopili njegovi učenci. In odprl je usta in jih učil: „Blagor ubogim v duhu, zakaj njih je nebeško kraljestvo. Blagor krotkim, zakaj ti bodo potolaženi. Blagor lačnim in žejnim pravice, zakaj ti bodo nasičeni. Blagor usmiljenim, zakaj ti bodo usmiljenje dosegli. Blagor čistim v srcu, zakaj ti bodo Boga gledali. Blagor miroljubnim, zakaj ti bodo božji otroci. Blagor njim, ki so zaradi pravice preganjani, zakaj njih je nebeško kraljestvo. Blagor vam, kadar vas bodo zaradi mene zasramovali in preganjali in vse hudo zoper vas lažnivo govorili. Veselite se in radujte, zakaj vaše plačilo v nebesih je veliko“ (Mt. 5, 1—12).

Sanje

Kolikokrat sva sanjala o veselju in sreči! Le kaj drugega naju je združilo, če ne misel in želja po

sreči. Tudi midva sva del nepregledne množice ljudi, ki so hrepneli in hrepenijo po sreči, zadovoljstvu in veselju. Pa vendar sva tolikokrat motena v svojem iskanju lepega in osrečujočega ter zato razočarana. Pri vstopu v novo leto so se med ljudmi iskriale želje po „srečnem novem letu“ in zdaj to leto že teče... Pa je res srečno in veselo? Denarno nama ne gre najbolje. Od časa do časa se ne znava ogniti majhnim družinskim prepirom. Največkrat se pravzaprav skregava zaradi otrok, seveda — v njihovo škodo. Zadnjič smo pokopali dobrega prijatelja, ki je za seboj pustil ženo in nedorasle otroke. Prometna nesreča... Nekajkrat sva doživela, da so nama metali polena pod noge. Če pa še pomisliva na splošen položaj v svetu danes — naj bova še vesela in srečna?

Resnica

Na smeh nama gre, ko opazujeva najine brezskrbne otroke, kako se pripravljajo na pusta in pustni sprevod. Domiselni so in smešni, razigrani in veseli, da, kar srečni. Zahoče se nama nazaj v ta brezskrbna leta, ko ni videti resnih in večjih ovir za srečo. Vendar — ali ni to otroška, torej otročja, nezrela podoba sreče in veselja? Čutiva, da sreča mora biti, in verujeva vanjo. Vračava se na najino izhodiščno točko, poroko in zakon, ker sva prav zato tudi stopila na skupno pot, da bi se uspešno borila za lepoto življenja, za vese-

lje, ki sprošča, in za srečo, ki ne mine. Zato morava ponovno razmisliti o tem in stopiti na goro, da se od zgoraj, s Kristusove višine in z njegovim pogledom ozreva na življenje in najin zakon, da bi bil srečen. Saj sva njegova učenca. Tudi midva bova z njim sedla in prerešetala vse, kar naju moti in ovira na poti k sreči. Le kdo naj bi bil učitelj najine sreče, če ne Kristus?

Srečni

Jezus je svoje učence učil. Ne gre torej za lahko, ceneno stvar. Gre za šolo veselja in sreče. Gre za napor, ki je potreben, da si osvojiva njegov nauk in ga postopoma skušava prenašati v življenje. Kakor krščanstvo pravzaprav ni nauk, ampak Kristus, tako je tudi Jezusova beseda o sreči — življenje v Kristusu. Zato sva tudi začela listati po evangeliju in dolgo iskala mesto, ki bi nama jasno spregovorilo iz Jezusovih ust o sreči. Našla sva govor o križu, o ozki in strmi poti, o „nasilnem“ otemanju **nebeškega kraljestva**. Kje je beseda o sreči? Poiskala sva začetek in povzetek njegovega nauka — govor na gori — in se nama je odprlo. Kristus večkrat zakliče: „Blagor!“ V francoskem svetem pismu, ki ga včasih prebirava, da si malo osveživa tudi znanje jezika, sva s presenečenjem odkrila namesto besede „blagor“ besedo „srečni — heureux“! Uči naju, Gospod, umetnosti sreče in veselja, naju in najine otroke!

Imeti

Srečni naj bi bili ubogi, ki nimajo preveč dobrin in zato ne pozabljajo na višje vrednote. Srečni zato, ker sredi vseh potreb lahko računajo na Boga. In srečni tudi zato, ker imajo veliko čuta za druge, ki imajo morda manj kot oni. Res ne živiva v obilju. Zato morava paziti na vsak pes. Otroci vedno kaj potrebujejo. Tudi življenjska raven gre nezadržno navzgor in morava iti nekako v korak z njo že zaradi otrok, da se ne bi čutili preveč odrinjene. Pa vendar — ali nisva po svoje srečna prav zato, ker nimava veliko? Pri večini premožnih znancev opažava veliko nemira in beganja prav zato, ker „imajo“. Ali niso prav zaradi tega tvarnega obilja mnogokrat manj skupaj kot mi, ki nimava drugih posebnih „naložb“? Poleg tega pa Jezus ni našel ene dobre besede za stvarno obilje, kaj šele za tiste, ki si ga kopičijo. „Gorje vam, bogatinom!“ Nama pa — **blagor!** Začutila sva globoko veselje ob misli, da nima va preveč. Tudi svojim otrokom bova skušala zapustiti veliko dediščino — skromnost v tvarnih in veliko zagnanost v duhovnih dobrinah. Gospod, pomagaj!

Grešnika

Skušnja naju uči, da pri nama menda res ne more iti čisto brez preprirov. Vedno znova odkrivava, da sva — grešna skupnost, da sva grešnika. Manjka nama **krotkosti** in zato sva večkrat nemirna, ne-

zadovoljna, na trenutke nesrečna. Zakaj ne ubogava Kristusa, ki blagruje **usmiljene** in krotke in jim obljublja, da bodo potem srečni? Zato mora najina grešna skupnost biti vedno tudi skesana in odpuščajoča, krotka in usmiljena. Ali nisva vsakokrat, kadar se po večjem ali manjšem nesporazumu skušava pogovoriti, se razumeti in si odpustiti — na poseben način srečna? Kako blažen, osrečujoč občutek je po sporazumu ali odpuščanju biti spet eno! Učiva se od tebe, ki si krotak in usmiljen.

Žalost

Prav žalostna je podoba sodobnega sveta. Vojne, nasilja, sovraštvo, beda. Otrokom ne kupiva niti ene igrače več, ki spominja na orožje ali vojno. Preveč je že vsega tega. **Lačni in žejni smo pravice.** A tudi sam način življenja zahodnega človeka, njegova civilizacija, je ubijajoč. Z druge strani so milijoni, kar milijarda, če ne več, lačnih in nerazvitih. Res žalost! Poleg tega sva delno tudi sama z otroki vred žrtve sodobne miselnosti, ki je velikokrat tako sebična, vase zaprta, napadalna in uživaška. Hudo nama je in **žalostna** sva. A kje najti rešitev? Edino v Kristusu, edino v njegovem veselem oznanilu, evangeliju z njegovo zapovedjo ljubezni — celo do sovražnikov. Nama pa včasih odpove celo ljubezen med nama in prava ljubezen do otrok! **Potolaži** naju, Gospod, in **nasiti!** Verujeva in zaupava, da si ti kon-

čni gospodar zgodovine. A prihajaj že zdaj med naju, v najino družino, v naš svet, in najine tihe sreče ne bo moglo uničiti vse zlo na svetu!

Smrt

Zelo sva bila prizadeta ob priateljevi smrti. Bil je dober in plemenit človek, človek čistega srca. Nehote se nama je vsiljevala misel, češ ali je ravno ta človek moral doživeti to nesrečo — nedolžen? Katera žalost more biti večja od misli na smrt? Kateri občutek hujši od tistega, kako je vse zaman? A Jezus jasno pravi, da dober človek ne more umreti, ampak bo gledal Boga. „Grem, da vam pripravim prostor,“ pravi preprosto, a nedvoumno Jezus. Smrt torej nima končne oblasti nad človekom, najmanj pa nad dobroto in ljubeznijo. Torej je nima tudi nad srečo! Kristusov pogled na življenje in srečo je torej močnejši od obupa in smrti, saj celo nagrobni kamen „prebavlja“... Tudi midva želiva gledati Boga in kako ne bi isto prosila za svoje otroke! Pot do te neuničljive sreče in veselja vodi skoz dobroto in ljubezen, skoz čistost srca.

Sramota

Velikokrat sva bila posebej prizadeta, kadar so naju zaradi najinega prepričanja zapostavljali, zasramovali in o nama hudo govorili. Pa naj bi ravno takšno ravnanje bilo za kristjana razpoznavni znak njegove pristnosti, saj Jezus na-

poveduje ob takih prilikah poseben občutek zadovoljstva, veselja in sreče. Pravi, da takih ljudi že je nebeško kraljestvo, ne šele bo... Posebej misliva na to, da morava svoje otroke pripravljati in utrjevati za nasprotovanja in preganjanja zaradi dobrega vsake vrste. Vesela sva, da sva tudi v tem deležna Kristusove usode.

Radost

Kristus naju hoče očitno obvarovati pred presenečenji in razočaranji. Hoče naju pripeljati do sreče, ki traja, ki ne mine. Dokler bi se namreč ustavljala ob stvareh, ki minejo, ki ne morejo zasiti, tudi ne bi mogla doseči polne in trajne sreče in veselja. Prinaša nama tisto, kar daje smisel vsemu drugemu, a brez česar je vse veselje — velika žalost. Sreča v Kristusu je življenje iz Ljubezni za Ljubezen. Je življenje v mirni zavesti, da izpolnjujeva svoje življenjsko poslanstvo. Vse drugo je manj važno in manj osrečujoče. Zato se veseliva in radujva! Plačilo na tem in na drugem svetu, v nebesih, je veliko.

Učitelj sreče, prinašalec veselega oznanila, osrečuj naju s svojo navzočnostjo! Uči naju veseliti se vsega lepega in dobrega! A naj bo najina želja po sreči tako zahtevna, da se ne bo dala prevarati od goljufivih prividov. Pa da bi mogla osrečevati — druge. Otroke, soljudi...

Vital Vider

Oče Dauidjahn

Wilhelm Hünermann

Srce v kovaškem ognju

Bil je lep majniški dan.

Učitelj v vasi Werchtern pri Tremelovu je na stežaj odprl okna in tisočbarvna pomlad se je prismejala v šolsko sobo. Na vsaki veji cvetočega drevja v učiteljevem vrtu je pel ptič. Prijazni vrabček je priskakljal na okensko polico in čivkal v razred. A danes se fantje in deklice niso za kričača zmenili. Tedaj je vrabec žalostno stresel z glavico:

„Kaj takega, kaj takega! O, današnja mladina!“

Ker je videl, kako prihuljeno opreza naokrog maček Muc, je spet odletel na visoko jablano...

Njegovo svetobolje pa je bilo danes pravzaprav upravičeno. Kajti že stoletja sem, odkar so na svetu vrabci in šolski drobiž, so se vsi plavalasi in rjavi čopki obrnili, kadar je na okenski polici čivkal vrabec, in se zabavali s šaljivcem. Kvečjemu nekateri zgledni učenci tega niso storili. Take pa so vrabci prezirali in navsezadnje takih na Flamskem tudi ni bilo veliko.

Danes pa prav zares noben otrok ni slišal vrabčeve popevke.

Vsi so z ušesi in z usti poslušali učitelja, ki jim je bral iz knjige slavnih narodnih junakov. Knjiga je nosila zveneči naslov: „Flamski Lev“.

Fantičem so se iskrile oči in deklicam so žarela lica. Presneto lepo je biti Flamec, ako človek posluša o mogočnem mesarju Janu Breydlu, o tkalcu Conicku iz Brugga ali celo o pogumnem flamskem Levu, grofu Robrechtu. Lepo je biti Flamec, če človek sanja o bitki z zlatimi ostrogami, v kateri so Flamci prebrisane francoske viteze ugnali z meči in s pozdravom „Dober dan“, ker Flamska pripada Flamski, njihovemu Levu, ne pa tujcem, katere mika samo lepa dežela z zlatimi mesti.

Zadnji stavek je učitelj bral počasi in slovesno, kakor bi bral odlomek iz svetega pisma:

„Flamec, ko čitaš ta slavna dela, pomisli, kaj je bila Flamska nekoč, kaj je danes in kaj bo postala, če ne bomo posnemali zgledov svojih dedov.“

Učitelj je počasi zaprl knjigo, dolgo tiho gledal otroke in končno spregovoril:

„To je bila knjiga o flamskih junakih. Dokler bodo na flamski zemlji stali hrasti, tako dolgo mo-

rajo na njej rasti tudi junaki.“

Tedaj je nenadoma planil pokonci majhen, osemleten deček in zakričal:

„Jaz bom tudi junak!“

Otroci so se zasmejali, učitelj pa je resno dejal:

„Ljubi Bog naj te usliši, Jožef de Veuster. Junaki na flamski zemlji ne smejo izumreti.“

Nato pa je veselo zaklical otrokom:

„Pojdimo ven! Danes se ne bomo učili med šolskimi stenami.“

Vrskaje so mali šolarji planili ven, v pomlad. Šli so z učiteljem po srebrni poti proti resju. Po njej je hodil pred štirimi leti Jožef de Veuster, ko je šel iskat Boga. Resje je bilo še rjavo in brez življenja. Breze pa so raztezale svoje srebrne veje in tudi sršasto brinje je že ozelenelo. Včasih je skočil kak zajec s svojega ležišča ali pa je vreščeče vzletela vrana.

Učitelj je postal in rekel otrokom:

„Revna je kempenska zemlja v Brabantu. Kmet si na njej trdo služi vsakdanji kruh. A zemlja, na kateri stojimo, je sveta. Vsak košček na njej je prepojen s krvjo naših očetov, ki so padli za svobodo in čast Flamske.“

Praznično je pošumevalo v starih vrhovih. Veverice so veselo skakljale po deblih in ptiči so peli.

„Flamski gozdovi so sveti. Tu je molil Jan Ruyšbreck. Drevesa so tedaj gorela v nebeški luči. Flamski gozdovi so svetišča, ki si jih je postavil Bog sam.“

Vračali so se čez polja, na kate-

rih je klila mlada setev.

„Tukaj raste kruh,“ je omenil učitelj. „Kdor tu lomi klasje, je malopridnež.“

Sredi njiv je stala kapelica. V njej je kraljevala Marija, oblečena v vezeno svilen obleko. Otroci so se brž odkrili.

„To je Mati, ki nam blagoslavlja kruh. Natrgajmo ji šopek!“

Kmalu je bil oltar ena sama goradišečega pomladnega cvetja.

Križi in Marijina znamenja spadajo k Flamski kot resje, hrasti in jelke in kakor Flamec. Kdor ne upogne kolena pred njimi, ni več Flamec. Pozdravimo nebeško Gospodarico Flamske!“

Vsi so polni globokega spoštovanja uprli oči v Mater v kraljevskem oblačilu. Učitelj je molil naprej zdravamarijo, otroci so z jasnimi glasovi odgovarjali:

„Sveta Marija, Mati božja, prosila za nas grešnike, zdaj in ob naši smrtni uri.“

Učitelj je sklenil molitev z besedami, ki ne spadajo k angelskemu pozdravu, a so še dolgo odmevale v mladih srcih:

„Marija, Mati, Kraljica naše dežele, čuvaj pomlad v Flamski. Amen.“

Molče so otroci krenili proti šolskemu poslopju. V očeh jim je sijala nežna svetloba. Pogledali so v srce domovine.

Mali Jožef de Veuster je to jutro zaslutil, kaj je mislil ovčar Klas, ko je dejal, da zemlja govori.

Popoldne je Jožef šel h kovaču Tysu Deselaersu. Pomagal mu je goniti meh, da je zaspani ogenj s

svetlim plamenom sikal iz žerjavi-ce.

Kovač je v črnih rokah držal nad ognjem kos železa, dokler ni zagorelo v belem žaru. Nato ga je vrgel na nakovalo in s kladivom v velikih zamahih tolkel po njem, da so mu iskre švigale v obraz.

„Kaj pa delate, mojster Deselaers?“ je vprašal fantek.

„Koso,“ mu je odgovoril kovač. „Tvoj oče jo rabi za košnjo žita. Če Bog da, bo letos dosti kruha. Lani je bila slaba letina. Bili so hudi časi. Tudi Flamsko je obiskala lakota. Ho, ho!... Iskre ne švigajo več. Poženi meh, Jožef, da bo plamen švignil. Tako, le še! Hej, kako je oživel... Zdaj spet na nakovalo!“

Železo je zajechalo pod silnim udarcem.

„Ali niste nekoč kovali tudi mečev, mojster?“ je vprašal Jožef de Veuster.

„Ho, ho, seveda sem jih. Pa zdaj ni vojne. Vsaj na Flamskem ne. Sicer pa na svetu nikoli ni miru. Povsod vre in so revolucije. V Parizu so ubili nadškofa. V Rimu so papežu razbili okna, njega samega pa izgnali iz mesta. Ko bi jih le imel pod tem kovaškim kladivom, zverine! Naučil bi jih!“ Po teh besedah je kovač s tako silo s kladivom udaril železo, da je po kovačnici kar zabobnelo.

„In jaz bi jim v peklu podkuril s svojim mehom!“ je zakričal fant in si s črno roko naglo potegnil preko temena. „Pa vendar je škoda, da na Flamskem ni več vojne!“

„Fant, kako moreš reči kaj take-

ga?“ se je začudil Deselaers. „Vojna je strašna nesreča, ki uničuje ljudstva. Samo kadar je v nevarnosti svoboda in čast, je vojna kakor kovaški ogenj, ki napravi ljudi močne in jeklene in jih na nakovalu stiske zvari v bratovsko ljudstvo.“

„Toda na Flamskem mora na vsak način spet izbruhniti vojna. Postati hočem junak kakor grof Robrecht Levji,“ je dejal fantič in oči so se mu zalesketale v rdečem siju kovaškega plamena.

„Tako, tako, junak hočeš postati kakor Levji?“ je rekel kovač in uprl kladivo na nakovalo. „In zato naj Flamska, meni nič tebi nič, začne vojno?“

Deček je nekoliko osramočen povetil glavo.

„Ako ni vojne, ne morem postati junak,“ je rekel žalostno.

„Junak si lahko tudi v mirnih časih, dragi moj!“ je dejal kovač. „Še danes sredi miru so na Flamskem junaki.“

„Kje pa?“ je hlastno vprašal Jožef.

„No, na primer tvoja mati. Videl sem jo danes pri pranju. Ves dan stoji zraven čebra. Najbrž ima zelo veliko pranja pri vas otrocih. Kdor dan za dnem tako dela kot tvoja mati, ne da bi tudi le za hip pomislil na plačilo, na hvaležnost ali na počitek, je junak, čeprav ne ubije nobenega sovražnika. Poglej na cesto! Tam gre tudi junak.“

Radovedno je Jožef skočil k vratom kovačnice. Toda razočaran

je vzkliknil: „Vidim samo sestro Elizabeto!“

„Da, samo sestro Elizabeto. Tudi ona je junakinja. Vsako noč čuje ob bolniških posteljah in podnevi hodi v Tremelov. Povsod pomaga, kamor jo kliče revščina ali bolečina, povsod, kjer jo potrebujejo sirote brez matere. Pri vsem tem pa je vedno dobre volje in vesela in za vsakogar najde dobro besedo ter mu zna izvabiti smehljaj.

Ko pa jo bo ljubi Bog v nebesih za dobroto nagradil, se bo začudila: „Ljubi Bog, saj nisem ničesar zaslužila!“ Vidiš, zato je sestra Elizabeta junakinja.“

Jožef je nekaj časa zamišljeno gledal v kovaški ogenj, nato pa rekel:

„Toda jaz vendar ne morem po-

stati mati ali bolniška sestra!“

„Saj ti ni treba!“ je zaklical Tys Deselaers in se zasmeljal. „Lahko pa kuješ svoje srce, da bo močno, pogumno in odprto vsakemu človeku in neizprosen sodnik lastnemu poželenju. Rad bi skoval tvoje srce kakor tole železo. Vrgel bi ga v ogenj, da bi zažarelo, in nato bi ga tolkel s kladivom, da bi postalo trdo kakor jeklo. Takih src potrebuje Flamska! Toda — dovolj klepetanja! Poženi meh, da se plamen razvname!“

Male pesti so se krepko oprijele dela. Nista več govorila. Deček pa je premišljeval o tem, kar mu je povedal kovač: o srcu, ki mora biti trdo kakor jeklo, in vendar mehko kot materino srce ali srce sestre Elizabete.

Nova knjiga

VINKO BRUMEN: Naš in moj čas

SKA je izdala kot svojo 106. publikacijo knjigo dr. Vinka Brumna: „Naš in moj čas“. Zunanjo opremo je naredil arh. Marjan Eiletz. Avtor je knjigo posvetil „materi, sestri in ženi“.

Knjiga je bila predstavljena na prvem lanskem večeru SKA, junija meseca, na katerem je predaval dr. Brumen o temi: „O Bogu, človeku in še o čem“, ki je tudi eden od spisov knjige.

Knjiga obsega na 376 straneh štiri dele, ki so naslednji: 1 — V našem občestvu; 2 — Naše mišljenje; 3 — Za življenjsko pristnost in 4 — Za pravo in dobro.

„Naš in moj čas“ vsebuje spise, ki so izšli v Vrednotah, Meddobju in Glasu SKA, pa še v Zborniku Sv. Slovenije. Prvikrat so v knjigi objavljeni uvodni sestavek (Zakaj sem tudi filozofiral); drugi, tretji in četrti spis drugega dela (Naše mišljenje: 2. Filozofiranje v zdomstvu; 3. Osnovne črte neke filozofije, in 4. Vprašanje Boga.) pa iz 3. dela („Za življenjsko pristnost“) spisa: Resnica v luči temeljnih uvidov ter Med lastno in tujo mislijo.

V prvem delu avtor piše med drugim: „V občestvu poženemo korenine... Ko čutimo in vemo, da pripadamo neki skupnosti, se čutimo varnejše. V občestvu smo zakoreninjeni. Brez globokih in močnih korenin ni čvrstega življenja“ (s. 36).

„Izselitev iz domovine je povzročila v nas hudo izkoreninjenje... Po-

stali smo zmedeni, marsikdaj že ne vemo, kaj je prav in kaj ni. Ena izmed pomoči, ki jo moremo dobiti v tem stanju, je naše lastno malo slovensko občestvo.

Naše lastno občestvo pa je potrebno tudi naši mladini. Pognati korenine v tuji zemlji, ni tako lahko, kot bi se morda zdelo.

Našemu občestvu je potrebna polnejša zavest o samem sebi, védenje o tem, v čem je naš pomen, katero je naše poslanstvo.“ Kar se tega tiče, meni avtor, da naše poslanstvo ni zgolj boj proti komunizmu, ker to je zgolj zanikalno. Da smo le verska emigracija? „Nevarno je biti bolj proti hudiču kot za Boga. Vsak križar utegne ponoreti“.

Potrebno nam je tudi obnavljanje in za to je potreben dialog, pravi razgovor, ne samo bobneče besede. In tudi kulturna izmenjava z domovino.

Tako dr. Brumen izprašuje vest naši emigraciji. Nakazuje na naše skušnjave in razmišlja o „življenjski polnosti našega slovenstva“.

Ves prvi del knjige je pretežno sociološka študija, akoravno ne statističnega značaja, ampak filozofskega. V tem delu knjige bi analist mogel najti odgovor na vprašanje, ki mi ga je pred leti stavil prijatelj: Kakšni naj bi bili cilji naših izseljenjskih šol. Morda bi bil tu ključni pojem integracija, ko že zavračamo asimilacijo.

V drugem delu: Naše mišljenje, dr. Brumen najprej razpravlja o tem, zakaj da je treba misliti. Posebno je težko filozofiranje v zdomstvu ob pomanjkanju občestvene podpore, ta-

ko materialne kot duhovne. Nato sledi kratek pregled glavnih filozofskih panog, kjer avtor daje „osnovne črte neke filozofije“, začenši z opredelitvijo pojmov, od logike pa do aksiologije.

V poglavju zase obravnava avtor „vprašanje Boga“, kot se pač to vprašanje stavi v filozofiji. Posebej analizira dokaze za bivanje božje, pri katerih, izjavlja Brumen, „zadevam na neke težave“. Sam bi strnil te težave v kantovski pojem, da namreč s čistim razumom ni mogoče dokazati bivanje božje, da pa je s praktičnega vidika to postulat, mimo katerega ne moremo.

V tretjem delu knjige teče misel o življenjski pristnosti, o smislu za ustvarjalno delo in o njih pogojih. Naše zamujene priložnosti navaja avtor takole: „Dvakrat dve priložnosti nam je nudila usoda: SKAS - SKAD, SKA, Teološka fakulteta in podružnica ukrajinske univerze.“ In zaključiti to razmišljanje, da vse to „zadostno pričuje, da smo krivi ne le dokaj zamud, ampak tudi dokajšnje kratkovidnosti, ker nismo znali razbrati prave cene vseh teh priložnosti in jih izkoristiti. Ob tem pa se nam kulturno izgublja naša biološka podrast, ker ji ne moremo postreči z zadostno čvrsto in krepko kulturno hrano, ki bi jo mogla navdušiti za slovenstvo in zadržati pri njem. Samo moralizirajoči pozivi za to niso zadostni“ (str. 229).

V naslednjih poglavjih razmišlja dr. Brumen o življenjski pristnosti in resnici in potem ko definira ta dva pojma, aplicira razne posledice na življenjsko prakso: „Le v resnici

in po njej lahko pristno in polno živimo. A za resnico je treba živeti, če že ne ustvarjalno, vsaj poustvarjalno. Kdor ostaja na strani, ga življenje kmalu potisne na slepi tir. Tam pa ni ne pristnega ne polnega človeškega življenja“ (str. 242).

Še nekaj citatov, ki se nanašajo na problem resnice: „Spoznanje resnice je torej naša življenjska potreba. Saj naša naloga ni le živeti, marveč tudi prav živeti... Kaj je prav, pa nam pove le spoznanje, resnica...“. In še: „Če se spoznanje poniža v službo kakršnekoli še tako odlične in plemenite prakse, potem njegov dosežek ni znanost, še manj filozofija, marveč postane ideologija“ (s. 248).

Pri vprašanju pred prisiljenimi izbirami resnice se dr. Brumen zaskrbljeno vpraša: „Ali ne živi v nas skrit maniheizem, ki je učil, da svet vladata dve počeli, eno dobro in drugo zlo, in da zato vse na svetu razpada v stvari, ki so dobre in druge zle. Kaj nas sicer žene, da spoznanja, mnenja, nazore, odločitve, dejanja silimo v dvojico protislovnih nasprotij? Namesto da se sprašujemo, katero stališče je dobro in katero zlo, bi bilo morda primerneje se vprašati, koliko je katero od njih dobro in koliko zlo.“

In tako bi še lahko navajali drugo za drugo ugotovitve, ki nam sprašujejo vest, osebno in občestveno; „Hoteti zakriti ali zmaličiti resnico je hujše zlo, kot je zmotiti se pri iskanju resnice. Kajti motimo se ne hote, iz človeške slabosti, maličimo pa prevečkrat resnico vedé in hoté“ (s. 267). Posebno se ta nevarnost

pojavlja v odnosih med politiko in resnico.

Četrty del te obširne in pestre knjige nosi naslov: Za pravo in dobro, in obravnava poleg teh pojmov še razmerje med pravostjo in pravovernostjo in na dolgo o „kreposti za naš čas,“ o širokosrčnosti. Med drugim ugotavlja: „Vsaka skupnost potrebuje nekega soglasja vsaj v najtemeljnejših nazorih. Ne sme pa biti pretoga in nasilna v iskanju tega soglasja, ne zagrizeno sovražna do drugače mislečih.“ In se vpraša po nekem piscu iz „Družine“: Ali smo Slovenci res še posebno krivi te nasilne sovražnosti, ali je zagrizenost res napaka našega narodnega značaja? In odgovarja z Masarykom: „Prva skrb majhnega naroda mora biti, da postane velik. Velik v svoji razgledanosti, v zrelosti, v razumevanju življenja, v iskanju resničnih vrednot in v ostvarjanju resnične kulture“ (s. 306).

„Od tu potreba po medsebojni izmenjavi misli, potreba skupnega iskanja čim boljšega, čim popolnejšega pravega, potreba dialoga... Mnoštvo in raznovrstnost spoznanj nista le dejstvo, ki smo ga označili kot pluralnost, marveč celo pogoj, da sploh dosežemo pravo.“ To pa nas nagiba k širokosrčnosti, ki je krepost, ki nas usposablja za simpatetično presojanje nazorov in idej pri soljudeh, to je za tako presojanje, ki se trudi, da v njih odkrije, kar je zdravega, resničnega in dobrega...“ (326).

Širokosrčnost in velikodušnost sta pa tudi morda glavni vrline, ki sijeta iz dr. Brumnove knjige, kajti iz vseh teh razmišljanj diha ne samo

globoka ljubezen do naše skupnosti in sploh do slovenstva, ampak še posebej velika odprtost duha, ponižno, iskreno, a vztrajno iskanje resnice in jasnosti pojmov v naših izseljenških problemih, izredna iskrenost v podajanju svojih dognanj, ne glede na to, če prija ali ne, kar tudi vsebuje dobro mero poguma.

Knjiga izzveni v poziv k polnosti našega življenja.

Vinko Rodé

Stanje klera v ljubljanski nadškofiji

V letu 1980 je bilo posvečenih 9 škofijskih duhovnikov in 4 redovniki: 3 frančiškani in 1 salezijanec.

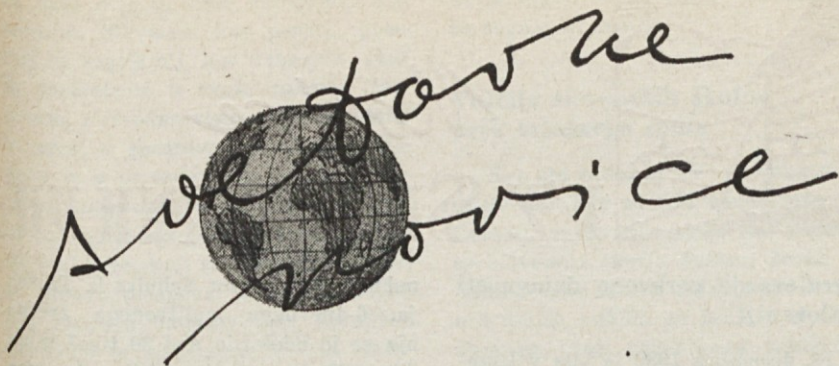
Doma je umrlo 7 škofijskih duhovnikov in 4 redovniki, zunaj domovine pa 3 duhovniki (Stanonik, Dovč, Pintar).

31. decembra 1980 je nadškofija imela 366 škofijskih duhovnikov. V nadškofiji jih je bivalo 342, po drugih škofijah v Jugoslaviji 4, v inozemstvu 20: med zdomci 9, na študiju 7, v misijonih 4. Po svetu ima nadškofija še 86 inkardiniranih duhovnikov: v Evropi 24, v Južni Ameriki 53, v Severni Ameriki 9. Skupno ima nadškofija 452 inkardiniranih duhovnikov; ekskardiniranih živi stalno v inozemstvu še 42.

Redovnih duhovnikov biva in deluje v nadškofiji 159.

Bogoslovcev ima nadškofija v šolskem letu 1980/81 43, gojencev malega semenišča pa je 24.

Nadškofija ima 303 župnije, okrog 827.000 prebivalcev in meri 8.542 km².

Sinoda ukrajinskih škofov

V Vatikanu so se 25. novembra pod vodstvom 88-letnega ukrajinskega kardinala Slipyja zbrali škofje ukrajinske grškokatoliške Cerkve na svoje redno zasedanje. Sinoda je trajala teden dni, navzočih je bilo 15 ukrajinskih škofov, ki živijo zunaj domovine. Papeža je zastopal prefekt kongregacije za vzhodne Cerkve poljski kardinal Rubin. Razpravljali so o 5 kandidatih, ki jih bodo papežu predlagali za škofo v Ameriki, Kanadi in Franciji. Obravnavali so tudi pastoralna vprašanja okoli 4 milijonov ukrajinskih vernikov, ki živijo razkropljeni po Evropi in Ameriki.

Ustanovitelj Marijine legije umrl

V Dublinu je 7. novembra umrl 91-letni ustanovitelj laiške apostolske organizacije Marijina legija, Irec Frank Duff. Marijina legija se je razširila po mnogih katoliških in misijonskih deželah in napravila ve-

liko dobrega. Duff je pospeševal pravo češčenje Marije in je za svoje zasluge za Irsko 1968 prejel častni doktorat irske univerze.

Počajev

Ukrajinski verniki iz Sovjetske zveze so se s protestnim pismom obrnili na OZN, ker je režim spremenil ta slavní zahodnoukrajinski božjepotni samostan v psihiatrični zavod, polikliniko in klub. Že dolgo je sovjetska policija menihom tega samostana na najrazličnejše načine nagajala in romarjem povzročala nevšečnosti. Samostansko cerkev so spremenili v policijsko postojanko.

Pisatelj Cronin umrl

Januarja je umrl znani angleški pisatelj Archibald Joseph Cronin. Bil je prepričan katoličan in dolgo vrsto let eden najbolj priljubljenih pisateljev, ki so ga prevajali v vse svetovne jezike. Znana so zlasti dela Citadela, Zvezde gledajo z neba, Judeževo drevo in Ključi nebeškega kraljestva.

Novice IZ SLOVENIJE

Ograjevanje cerkvene dejavnosti v Sloveniji

18. decembra 1980 je bila v Ljubljani seja Komisije SR Slovenije za odnose z verskimi skupnostmi, ki je pod vodstvom šinigoja ocenjevala odnose med „družbo“ (režimom) in verskimi skupnostmi v Sloveniji. Med drugim so zapisali tudi to-le: „Kar zadeva rimsko - katoliško Cerkev v Sloveniji, je moč opaziti, da dejavnost nekaterih njenih krogov včasih presega verski okvir. Tako so v zadnjem času opazna prizadevanja raznih krogov za takšno prisotnost rimsko-katoliške Cerkve v javnem življenju, ki ne upošteva ustavnega položaja človeka in družbeno-ekonomskih temeljev njegovih pravic.“

Mladinsko srečanje v Rimu

„V Rim pojdete, da razširite svoja duhovna obzorja in navežete stike s somišljeniki v Kristusu ter si utrdite svoje duhovno prepričanje.“ S to mislijo je pospremil nadškof šuštar slovensko mladino, ki se je po božiču 1980 z 12 avtobusi odpravila v Rim, da bi se pridružila evropski mladini v njeni molitvi za spravo in mir. Za molitveno srečanje v Rimu je dal

pobudo brat Roger Schultz iz Taizeja. 6-dnevnega molitvenega srečanja se je udeležilo nad 30 tisoč mladih iz Evrope, Azije, Afrike, Avstralije in obeh Amerik. Iz Slovenije in zamejstva je bilo tudi 800 mladih Slovencev. 30. decembra zvečer se je v baziliki sv. Petra mladim pridružil tudi papež in jim v tričetrturnem govoru razčlenil edinost Cerkve. Slovenska mladina se je poleg rednih molitvenih in meditativnih srečanj zbirala k skupni slovenski maši v cerkvi sv. Klementa, kjer je somiševalo okrog 20 duhovnikov, ki so prišli skupaj z njimi v Rim.

Odlikovanje nadškofu Pogačniku

19. decembra 1980 je predsednik 15 skupščine SR Slovenije izročil svojcem pokojnega nadškofa Pogačnika državno odlikovanje — Red Republike z zlatim vencem — „za posebne zasluge pri razvoju odnosov med državo in Cerkvijo“. Nadškof šuštar je ob tej priložnosti dejal:

„S svojimi bogatimi osebnimi darovi in sposobnostmi je odlikovanec vse življenje nesebično služil Cerkvi in slovenskemu narodu. Časi njegovega delovanja so bili izredno po-

membrni in odločilni za Cerkev ter za našo ožjo in širšo domovino. Kot zaveden Slovenec, kot pesnik, pisatelj in vzgojitelj, kot duhovnik, škof in metropolit s svojo načelno jasnostjo, z izredno visoko kulturo duha in srca, v spoštovanju vsakega človeka in v prizadevanju za medsebojno razumevanje, enakopravnost vseh in za uveljavljanje človekovih pravic za vsakogar, tudi za vernega človeka, je mnogo prispeval k vedno boljšemu razvoju odnosov med katoliško Cerkvijo in našo socialistično samoupravno družbo. V svoji duhovni in človeški veličini je pokojni nadškof Pogačnik pozabljal, kar je osebno doživel hudega, in želel in si prizadeval, da bi se taki časi in taki dogodki nikdar več ne ponovili. Vesel sem, da s podelitvijo in izročitvijo odlikovanja tudi naše oblasti danes potrjujejo pravilnost takega prizadevanja.“

Isti režim je vtaknil nadškofa Pogačnika trikrat v ječo, skupno za 5 let in pol.

Blagoslovitev temeljnega kamna cerkve v Novi gorici

14. decembra so v Novi Gorici blagoslovili in položili temeljni kamen za novo župnijsko cerkev Kristusa Odrešenika. Zbralo se je veliko vernikov. Blagoslovitev je opravil škof Jenko. Obred se je začel s petjem skupine mladih, novogoriški župnik Gašper Rudolf je spregovoril pozdravne besede, po branju pri-mernih besedil iz sv. pisma pa je spregovoril škof Jenko, ki je nato

blagoslovil temeljni kamen. Obris novih stavb so že vidni, ker temelji že segajo iz zemlje.

Voščila slovenskih škofov prek tržaškega radia

Ker sta radio in TV v komunistični Sloveniji še zmeraj nedostopna za Cerkev, cerkvene osebe in zadeve, so slovenski škofje šuštar, Jenko in Kramberger izrekli rojakom v Sloveniji daljša voščila za božič v slovenščini na sveti večer prek tržaškega radia.

Nov prevod sv. pisma

Na svoji seji 15. decembra 1980 so slovenski škofje sklenili, da se pripravi nov slovenski prevod celotnega sv. pisma. Pobudo so dali profesorji sv. pisma na teološki fakulteti. Za so-predsednika koordinacijskega odbora, ki naj pripravlja in vodi vse delo, sta bila imenovana dr. France Rozman in dr. Jože Krašovec, za tajnika pa msgr. Zdravko Reven.

Umrli duhovniki

Edvard Vogrin

26. decembra 1980 je umrl v bolnišnici na Golniku kapucin p. Edvard Vogrin. Rojen je bil 1899 v župniji Sv. Anton v Slovenskih goricah, posvečen v Mariboru 1925, služboval po vseh kapucinskih postojankah v mariborski in ljubljanski škofiji, največ časa, 32 let, v škofjeloškem samostanu. Zadnjih 10 let je bil vesten

sobotni in nedeljski spovednik na Brezjah.

Stanislav Hribšek

8. januarja 1981 je tudi v bolnišnici na Golniku umrl Stanislav Hribšek, župnik v Stari Loki. Rodil se je 1926 v župniji Sveti Duh — Veliki Trn, bil 1954 v Ljubljani posvečen v duhovnika salezijanske družbe, bil kaplan v Dobrni, Mali Nedelji, šentjanžu na Dolenjskem, na Kodeljevem v Ljubljani, 1963 bil sprejet v kler ljubljanske nadškofije in prevzel župnijo Stara Loka, kjer je zgradil novo župnišče, župnijsko cerkev pa obnovil znotraj in zunaj.

Anton Krapež

5. decembra je umrl v šempetrski bolnišnici bivši biljanski župnik Anton Krapež. Rojen je bil 1896 na Otlici (Angelska gora) nad Ajdovščino. Duhovniško delo je začel v Cerknem,

nadaljeval v Novakih, Otaležu in v Biljani v Brdih, kjer je bil župnik 22 let. 1967 se je upokojil in se preselil v Kozano.

Janez Strnad

Na 1. petek decembra je umrl v mariborski bolnišnici zlatomašnik Janez Strnad. Rojen je bil 1903 v kraju Ihova, župnija sv. Benedikta v Slovenskih Goricah, bil 1927 posvečen, bil kaplan v Sv. Tomažu pri Ormožu, v Novi cerkvi, od 1940 je vodil župnijo Galicijo 300 let, potem pa stopil v pokoj.

Letošnji zlatomašniki

Zlato mašo bodo letos obhajali prof. Franc Fric, župnik v Dupljah; Franc Mate, župnik v Velikih Laščah; p. Gabrijel Humek, cistercijan, Stična; p. Antonin Skubic, cistercijan, Stična.

MOJ DAN

Danes je moj dan,
danes me vabi Kralj;
danes bo Stvarnik sam
srečal svojo stvar.

Priče ste, nebesa,
zvezdna noč nad mano:
v temi mojega telesa
luči Vir bo skrit!

Izbral me je človeka
od zemlje bitij trum,

namenjen že od veka,
da vame vlije um.

Da njega luč zagledam,
ga Stvarnika spoznam,
da ves se Ga zavedam,
ko moj postane gost.

Ne morem pač dojeti
prečudnih Njega del.
Le to naj smem umeti,
da v Njemu najdem vse.

Ivan Kobal

SMEH OD DOMA (s stisnjenimi zobmi!)

Mreže paragrafov so tako čudno spletene, da se vanje ujamejo male ribe, medtem ko velike uidejo skozi luknje.

Ko napredni ne morejo več napredovati, pričnejo vleči nazaj.

Politični vremenoslovci napovedujejo, kakšno bo vreme včeraj.

Za razliko od alpinistov si politiki večkrat zlomijo vrat pri sestopu z vrha kot pa pri vzponu na vrh.

Za lepši jutri delajmo tisto, česar nismo napravili včeraj.

Če si zelo poslušen, ni zelo nujno, da si zelo pismen.

Tudi prilizovanje ima svoje zakonitosti: pes ne bo nikoli gospodar.

Vedno več je vprašanj, a še več je ljudi, ki odgovarjajo na vprašanja.

Politiki mešajo karte, potem ko so že razdeljene.

V knjižnicah so uvedli novost: knjižničarke pripovedujejo otrokom pravljice. To je morda novost za otroke. Odraslim pa gospodarski strokovnjaki že dolgo pripovedujejo pravljice.

Proletarci vseh dežel, združite se! Zbirni center je Zahodna Nemčija.

Pameten politik upošteva tudi tuja stališča, zlasti tista, ki so identična z njegovim.

Za razliko od gledališke predstave doživi reforma več repriz, če njena premiera ne uspe.

Nekaterim tovarišem se je standard zvišal, medtem ko se jim je zavednost ustrezno znižala.

Recepte za uspeh ponujajo predvsem tisti, ki niso uspeli.

S prazno glavo je najlažje dajati prazne obljube.

Pri samoupravljanju se mora delavec večkrat samooobvladati.

Nekdo je pozival od besed k dejanjem v samih tujkah.

Nekateri so ga razumeli dobesedno in so šli takoj delat — v tujino.

Ko se mu je zamajal stolček, so mu ga takoj zamenjali s foteljem.

Direktor delavcu: „Ko sem rekel, da prihajajo tudi zate lepši dnevi, sem mislil na pomlad in ne na plačo.“

Vsi vemo, kje nas srbi, a kaj, ko se tam ne upamo praskati.

Današnji bogataši že dolgo uporabljajo varnostne pasove — pri koritu.

KJE JE KAJ

LETO 48

MAREC 1981

UVODNIK	Naloge postnega časa	129
POSTNI ČAS	Bogat je, kdor daje (Alojzij Šuštar)	132
SLOVENSKA CERKEV	Intervju z nadškofom Šuštarjem	136
	Prihodnost slovenske Cerkve (Alojzij Šuštar)	141
	Tiskovna konferenca slovenskega metropolita s tujimi časniki	144
	Škofovsko posvečenje dr. Franca Krambergerja	147
	Prvi intervju z novim mariborskim škofom	148
	Reakcija škofa Grmiča (Katoliški glas) ..	151
	Slovenska Cerkev po protokolu l. 1966	153
SODOBNA VPRAŠANJA	Papež o verski svobodi (Franc Rode) ...	158
	Sporočilo krščanskim družinam (škofovska sinoda)	167
	Nekdo, ki je naša neizbežnost (Alojz Rebula)	170
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Okrožnica o božjem usmiljenju	162
	Janez Pavel II. bo obiskal Jugoslavijo	164
	Walesa pri papežu	165
LEPOSLOVJE	Vrtnicam; čenstohovski Gospe (Jože Cukale) ..	130
	Solzé, ki na srcu visijo (Vladimir Kos) ..	131
	Vrč (Emilijan Ceve)	156
	Pod križem (Jože Cukale)	164
	Oče Damijan (Wilhelm Hünermann)	180
	Moj dan (Ivan Kobal)	190
ZA MLADINO	Vera ravnovesja in nekrščanske skrajnosti (Marko Kremžar)	173
V DRUŽINI	Veselje v družini (Vital Vider)	176
NOVA KNJIGA	Vinko Brumen: Naš in moj čas (Vinko Rode)	184
NOVICE	Svetovne novice	187
	Novice iz Slovenije	188
HUMOR	Smeh od doma (s stisnjenimi zobmi!)	191

Malo za šalo, malo zares

Milan reče svojemu prijatelju:
„Poglej, to je policijski pes.“

„Ampak na zunaj ne izgleda, da bi bil kaj takega.“

„Seveda ne, saj je od tajne policije.“

— — —

Ribniški možakar je prišel v banko po denar. Blagajnik mu je pomolil cel šop bankovcev ter ga opozoril: „Očka, preštejte!“

Ribničar šteje polahko tisočake:

„Adn, dva, tri, štej, pjet“ — potem pa se možato odreže: „Če je blu do tukaj prou, bo naprej tudi!“ in vtakne cel šop v žep.

— — —

Bili smo narod kmetov, smo narod delavcev, bomo narod šefov.

— — —

„Moj oče je za glavo višji od tvojega.“

„Zato je pa moj za dva trebuha debelejši od tvojega.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la Propiedad Intelectual No. 1.313.507.

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.

Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanc, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina za leto 1981 je 200.000 pesov.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.
Zunanja in notranja oprema DŽ in BS: Stane Snoj.

DUHOVNO
ŽIVLJENJE
1 • 9 • 8 • 1